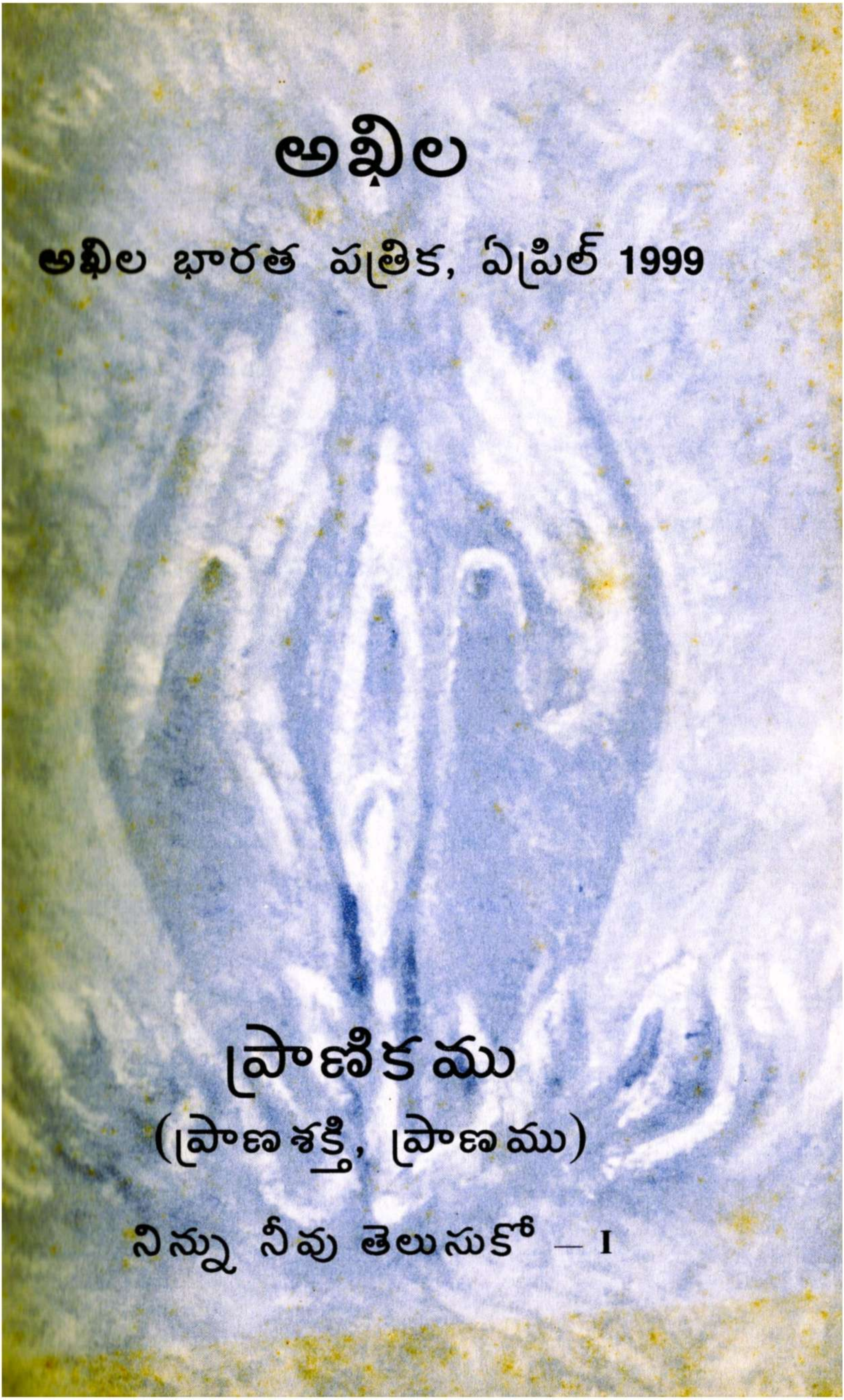

అఖిల

అఖిల భారత పత్రిక, ఏప్రిల్ 1999

ప్రాణికము

(ప్రాణశక్తి, ప్రాణము)

నిన్ను నీవు తెలుసుకో — I

నిన్ను నీవు తెలుసుకో — I

ఉపోద్ఘాతము

మనిషికి తను ఎవరో తెలియదు. తన నిజ స్వరూపమేమిటో తెలియదు. తన అహంకారపు పై పొర మాత్రమే తెలుసు. అయితే ఈ మబ్బుతెరను ఛేదించి దాని క్రిందకు చొచ్చుకొనిపోయి, తన నిజ రూపం కోసం అన్వేషించవలసిన ఘడియ రాక తప్పదు. అటుల చేయ నియడల ప్రకృతి పాఠశాలలో తన శిక్షణ ఓ,న,మాలతోటే సరి అన మాట. ప్రకృతి యొక్క లోతుపాతులు, విస్తృత పాఠములు అతనికి మృగ్యములు. మానవుడు బాహ్యజీవితంలో ఎంత నాగరికతను సంత రించుకున్నను, అతని స్థాయి, అడవిజంతువుల కంటె కాస్త మెరుగు అంతే. తన దృష్టిని మానసిక క్షేత్రంలోనికి ప్రసరింపజేసి, తదంగము లైన అహము, మనస్సు, దాని ఉపకరణాలు, శరీరాది విభాగములను స్పష్టముగా గుర్తెరుగుట తన ప్రథమ కర్తవ్యము. ఈ జ్ఞానము పెరిగిన కొద్దీ, తన జిజ్ఞాస కూడా ఎక్కువై, జీవితమంటే అహంకారపు స్ఫోత్కర్ష, జ్వాలాతోరణాలావిష్కరణలేనా లేక వేరే పరమార్థము ఏదైనా ఉన్నదా అనే ప్రశ్న ఉదయించి తీరుతుంది.

శ్రీఅరవిందులు

"ప్రాణికము — ప్రాణశక్తి" అనే విష యముపై శ్రీఅరవిందుల రచనలలోని కొన్ని ప్రవచనములను ఈ సంచికలో ప్రచురించుచున్నాము.

ప్రాణికము — ప్రాణశక్తి
(శ్రీఅరవిందుల ప్రవచనములు)

విభాగము I: ప్రాణికము

విభాగము II: ప్రాణిక రూపాంతీకరణము

ప్రాణము — ప్రాణికము — ప్రాణశక్తి

ఆంగ్లభాషలో "life" అనే పదాన్ని చాలా భిన్నార్థాలలో వాడు తారు. అయితే ఉపనిషత్తులలోను, యోగపరిభాషలోను దాని అర్థము వేరు — అది కేవలము ప్రాణశక్తి లేక దాని క్రియలను మాత్రమే సూచిస్తుంది. ప్రాణమంటే మామూలుగా ఊపిరితిత్తులలోనికి తీసు కొని, బయిటకు వదలి వేయబడు శ్వాస అని అర్థము. అనగా కేవలం భౌతిక, వ్యావహారిక దృష్ట్యా ప్రాణము లేక ప్రాణవాయువు అనమాట. అయితే దీనికి ఉపనిషత్తులలో సూచించబడిన వేదాంతపర అర్థము యిదికాదు. శరీరములో సర్వత్రా వ్యాపించి ఐదు రకములుగా ప్రవ హిస్తూ, అయిదు ప్రత్యేక పేర్లు కలిగివున్న ప్రాణశక్తి వేరు. శరీరములో ప్రాణము ఉండుటకు శ్వాసక్రియ ఎంత అవసరమో, ఈ ప్రతి ఒక్కటి కూడా అంతఅవసరమే. శరీరములో ప్రాణశక్తి ప్రవాహామునకు సంబం ధించిన ఈ ఐదు ప్రముఖ క్రియలలో శ్వాసక్రియ ఒకటి మాత్రమే. ఇది భౌతిక శరీరమంతటా శక్తిని ప్రసరింపజేసి, దాన్ని నడుపుటకు సాధార ణంగా అత్యవసరమై యున్నది. అయితే ఈ శ్వాసక్రియను కూడా ప్రాణమునకు ఏ మాత్రం ప్రమాదం లేకుండా నిలిపి వేయవచ్చు.

ఈ "ప్రాణము" అని పిలువబడే ప్రాణశక్తి అసలు భౌతిక దినుసు కానేకాదు. మనకు తెలిసిన అగ్ని, విద్యుత్తుల్లాంటి భౌతిక శక్తి కూడాకాదు. దాని తత్వము వేరు. భౌతిక పదార్థాని కాధారభూతమై, అందులో నిమగ్నమైయున్న ఒకానొక విశేషము. భౌతికమూర్త రూప ములన్నిటికి అది ఆధారము. అన్ని వస్తువులలోను అది పూరకమై వుంటుంది. అది లేనిదే ఏ భూతము పుట్టదు. అస్తిత్వములో కొనసాగ లేదు. విద్యుచ్ఛక్తిలాంటి భౌతిక శక్తులన్ని దాని క్రియారూపములే. 'శుద్ధశక్తి'కి చేరువైన భౌతిక శక్తులలో మట్టుకు అది కూడా "శుద్ధ రూపము"లోనే వుంటుంది. అదిలేనిదే ఏవిధమైన శక్తి నిలవదు. నడ వదు. తన 'స్థితి'ని, 'గతి'ని కూడా ప్రాణశక్తి నుండియే పొందుతుంది. భౌతిక శక్తులన్ని దాని వాహకాలే. భౌతిక సన్నివేశాలన్ని కూడా "శుద్ధశక్తి" స్వరూపమైన "ప్రాణము" యొక్క రూపాలే. దానికి క్షేత్ర

ములే. తత్కారణంగా అది భౌతిక విశ్లేషణకు అందదు. కొలత బద్దకు దొరకదు. ఆ శక్తివలనకలిగే బాహ్యా సంఘటనల ఫలితాలు మాత్రమే దొరుకుతాయి.

అయితే మరి మనం దానిని ఎట్లా తెలుసుకోగలం? మనః శరీరములను యోగప్రక్రియలద్వారా పరిశుద్ధముగావించి జ్ఞానేంద్రియా లను సూక్ష్మతరము గావించినప్పుడు మాత్రమే అది సాధ్యము.

•

"ప్రాణికము"* అనగా ప్రాణశక్తి. ఎక్కడైతే జీవము కలకల్లా డుతూంటుందో — చెట్లు, జంతువులు, మానవులు — అక్కడ ప్రాణ శక్తి ఉండి తీరుతుంది. ప్రాణికము లేనిదే జడపదార్థానికి ప్రాణం అబ్బదు. ప్రాణుల కుండే విశేష చైతన్యం ఉండదు. ప్రాణికము చాలా అవసరమైనశక్తి. అది ఒక పరికరము. అది లోపించిన యడల శరీర ధారులు ఏమియు చేయజాలరు. సాధనకు కూడా ఈ ప్రాణికము తప్పని సరియే.

అయితే ఒక హెచ్చరిక. ఈ ప్రాణికము అహంకారానికి, ఆవే శానికి, కోరికలకు ఆలవాలమై అపరిష్కృతంగా ఉంటే చాలా హాని కరము. పరిష్కృత ప్రాణికము ఎంత సహాయకారియో అపరిష్కృతము అంత నాశనకారి. మామూలు జీవితంలో కూడా ప్రాణికము, మనస్సు యొక్క అధికారానికి లోబడి ఉండకపోతే ఫలితము గందరగోళమే, సర్వనాశనమే. మనస్సు యొక్క అధికారానికి గాని, దైవశక్తి యొక్క అధికారానికిగాని లొంగని ప్రాణికశక్తి గుప్పెట్లోవున్న మనిషిని vital man (రాక్షసుడులాంటివాడు) అందురు. ప్రాణికము మన అదుపులో ఉంటే మంచి పరికరము. మనం దాని చేతుల్లో పడితే దుష్టపరిపాలన.

ప్రాణికాన్ని హతమార్చకూడదు. నాశనం చేయరాదు. చైత్య, ఆధ్యాత్మికశక్తుల నియంత్రణ ద్వారా, దానిని పరిశుద్ధము, రూపాంతీ కరణము చెయ్యాలి.

*

---

* ప్రాణికము = vital/vitality

భౌతికరంగంలో ఏ పని చెయ్యాలన్నా అది ప్రాణికము ద్వారా జరగవలసిందే — దాని శక్తి సామర్థ్యములు లేనిదే ఏ పనీ జరగదు. ఒకవేళ దాని సహాయం లేక ఒట్టి మనస్సే కార్యంలోకి దిగితే చాలా శ్రమించవలసి వస్తుంది. దాని ఫలితాలుకూడా అంతంత మాత్రంగానే ఉంటయి.

*

నిజమైన ప్రాణికమనేది కూడా ఒకటున్నది. దాని చర్యలు, భావములు, కోరికలు, ఆశలు మొదలగు ప్రక్రియలు — ఆవేదనలు, ప్రేరణలు — బాహ్యావేశ హృత్కేంద్రములో కేంద్రీకృతములు. ఇదికాక చైత్యభావములు, ఆవేశములు, అంతఃస్ఫురణలు, ఆత్మ ప్రేరణలు ఉత్ప న్నమయ్యే అంతః హృదయము కూడా ఒకటున్నది. మానవుని వ్యక్తి త్వము ప్రాణికము లేనిదే సంపూర్ణము కాజాలదు. కాని దాని భావ ములు, ప్రక్రియలు, చైత్యాత్మ స్పర్శ (psychic touch) వలన పరిశుద్ధము గావింపబడి ఆధ్యాత్మిక జ్యోతిశ్శక్తులచే పాలింపబడినప్పుడే, అది నిజమైన సాధనము కాగలదు.

*

చాలామంది మనుష్యులలో వారి ఆత్మ బాహ్య ప్రకృతిచే కప్పబడి తెరమరగున దాగి ఉంటుంది. వాళ్లు వారి ప్రాణికాన్నే ఆత్మగా భావిస్తారు. ఎందుకంటే ప్రాణికమే వారిని చైతన్యవంతులను చేస్తుంది కాబట్టి.

*

తైత్తిరీయోపనిషత్తులో చెప్పిన ప్రాణమయ పురుషుడు ఈ ప్రాణికమే. ప్రాణజీవులను చైతన్యవంతులనుజేసి నడిపించే శక్తి ఇదియే. అపరాప్రకృతిలో దీని రూపము కామాత్మ. పెక్కుమంది మానవులను నడిపించేది ఇదియే. వాళ్లు యీ కామాత్మనే చూసి అసలైన ఆత్మ అను కుంటారు. ఒక విధంగా ఆలోచించినట్లయితే మనలోని 'పురుషులు' లేక జీవులు — చైత్య, మానసిక, ప్రాణిక, భౌతిక జీవులు — ఆత్మయొక్క ప్రతిబింబాలే. అయితే మనం మన అంతరంగిక జీవిని కలుసుకొని మన అంతరంగిక స్వరూపమును తెలిసికొన్నప్పుడే యీ విషయం మనకు తేటతెల్లమవుతుంది. ఉపరితలంలో మానసిక, ప్రాణిక,

భౌతిక ప్రకృతులు అజ్ఞాన క్షేత్రంలో వర్తించటం వలన, ప్రకృతి ధర్మాన్ననుసరించి 'పురుషుడు' వికృతమౌతాడు. అతను మన అసలైన మానసికజీవి గాని, ప్రాణికజీవి గాని, భౌతికజీవి గాని కూడా గాదు. ఎందుకంటే ఈ రూపములన్ని ముసుగు వెనకాల నిశ్శబ్దంగానే ఉంటయి. మన జ్ఞాన నేత్రం తెరచుకుండేంత వరకూ ఈ మానసిక, ప్రాణిక, భౌతిక అహంకారాలనే మన నిజరూపములని భ్రమపడతాము.

*

ప్రాణమయపురుషునిలో నాలుగు విభాగములున్నయి. మొద టిది మానసిక-ప్రాణికము. ఇది భావావేశములకు, కోరికలకు, తీవ్ర యిచ్ఛలకు, సంవేదనలకు ప్రాణమయ పురుషుని సమస్తమైన యితర ప్రక్రియలను వాక్కుద్వారా, భావముల ద్వారా వ్యక్తపరుస్తుంది. రెండ వది భావావేశ ప్రాణికము. ఇది ప్రేమ, సంతోషము, దుఃఖము, ద్వేషము మొదలగు భావములకు స్థానము. మూడవది "కేంద్ర-ప్రాణికము". ఇది బలమైన ప్రాణికాకాంక్షలకు మరియు ప్రతిక్రియలకు ఉదా: గొప్ప ఆశ, గర్వము, భయము, కీర్తికాముకత, రాగద్వేషములు, కోరికలు మరియు ఉద్రేకాల పలురూపములకు స్థానము. అనేక ప్రాణికశక్తులకు క్షేత్రము. నాల్గవది "నిమ్న ప్రాణికము". దీనికి మన నిత్య జీవితములోని వంద లాది చిన్న కోరికలన్నీ ఆలవాలములు — ఆహారేచ్ఛ, కామేచ్ఛ, యిష్టాలు, అయిష్టాలు, స్వాతిశయం, పోరాటములు ఒకటేమిటి అసం ఖ్యాకములైన అనేక విషయములు.

వాటి స్థానములు:

1 మానసిక-ప్రాణికము — కంఠము నుండి హృదయము వరకు.

2 భావావేశ-ప్రాణికము — హృదయము (ఇది ద్వంద్వ కేంద్రము: ముందర భాగము భావావేశ ప్రాణికము. వెనుకభాగము చైత్య పురుషుడు)

3 కేంద్రప్రాణికము — హృదయము నుండి నాభి వరకు

4 నిమ్నప్రాణికము — నాభి క్రింది భాగము

మూలం: శ్రీఅరవిందులు

అనువాదం: బ్రహ్మచారి సంయమేశ్వర్

ఉన్నతప్రాణికము — నిమ్నప్రాణికము

మనిషి తనను తానెరుగడు. తనలోని వివిధ భాగములు తనకు తెలియవు. వీటిలో ప్రాణికము చాలా కీలకమైనది. నిత్యజీవితానికి, ప్రేరణలకు మూలము. దీనిని గురించి శ్రీఅరవిందులు సూక్ష్మాతిసూక్ష్మంగా చేసిన విశ్లేషణ, వివరములు ఇందు పొందు పరచుచున్నాము.
—సంపాదకుడు

ప్రాణిక ప్రకృతిలో రెండు విభాగములు కలవు — ఉన్నత ప్రాణికము, (higher vital) నిమ్నప్రాణికము (lower vital). ఉన్నత ప్రాణికమనగా ప్రాణిక మనస్సు (vital mind) భావావేశములు (emotions) మనిషిలో గతిశీలమైన ప్రాణశక్తి.

మానవునిలోని ప్రేరణలు, కోరికలు, అధికారేచ్ఛ, అన్నిటిని తన స్వంతం చేసుకోవాలనే ఆశ, క్రియాభిలాష, భావోద్రేకములు, భావావేశములు, ప్రేరణాదుల కనుగుణంగా జీవితాన్ని మలిచి రూపొందించుకొనే ఇంద్రియము ప్రాణికమనస్సు — జీవనసరళిని, చిత్తవృత్తులను తదనుగుణంగా రూపొందిస్తుంది. తార్కిక మనస్సుకి దీనికి చాలా భేదమున్నది. తార్కిక మనస్సేమో మనస్సు యొక్క ఆలోచనలు, వివేచన, అంతర్దృష్టులతో జీవన సరళిని రూపొందిస్తుంది. కాని ప్రాణిక మనస్సు తార్కిక బుద్ధిచేగాక ప్రాణికోద్వేగము, ప్రాణిక శక్తులచే ప్రేరేపింపబడుతుంది. ప్రాణిక మనస్సు మామూలు మనస్సు మీద తన అధికారాన్ని చలాయించి దానిని కూడా తన ప్రేరణలకు అనుగుణంగానే నడిపిస్తుంది.

ఉన్నతప్రాణికము: ఉన్నత ప్రాణికము, దాని విభాగములు ఛాతిలో ఉంటయి. హృత్కేంద్రము దాని ఆయువుపట్టు. అక్కణ్ణుంచి నాభి వరకు దాని రాజ్యము. భావావేశములను గురించి నేనేమి చెప్పనవసరం లేదు. ఎందుకంటే అవి అందరికి సుపరిచితములే, నాభి క్రింది భాగమంతా తీవ్రమైన ఉద్రేకాలకు, సమస్తమైన ప్రేరణలకు ఆలవాలము. మానవ జీవితం నూటికి తొంభై పాళ్లు ఇటువంటి ప్రేరణల

తోనే కూడి ఉంటుంది. దీనినే మనం lower vital — నిమ్నప్రాణిక ప్రకృతి అని అంటాము.

•

నిమ్నప్రాణికము: ఉన్నత ప్రాణికము వేరు నిమ్నప్రాణికము వేరు. ఇంద్రియ లోలుడైన సామాన్య మానవుని దైనిక జీవితములోని చిన్న చిన్న ఆశలు, కోరికలు, ఉద్రేకాలు నిమ్నప్రాణికము యొక్క రంగము కాగా, అసలు ప్రాణిక భౌతికమేమో nervous being కి సంబంధించినది — భౌతిక స్పర్శలకు సంబంధించిన ప్రక్రియ.

•

ప్రాణిక భౌతికము vital physical: ప్రాణికభౌతికం భౌతిక మనస్సు కంటె భిన్నమైనది. భౌతిక ప్రకృతియొక్క నాడీకీయ స్పందనలకు మాధ్యమం. అది అల్పతర సంవేదనలకు, కామనలకు క్షేత్రం. అటులనే బాహ్య భౌతిక జీవితం యొక్క వివిధ ప్రకృతి క్రియలకు కూడా క్షేత్రం. మన బాహ్య జీవితంలోని అల్పత్వమంతా ప్రాణిక భౌతికానికి చెందినది. యోగము ద్వారా బాహ్యజీవితమును రూపాంతరీకరించుటకు దీని క్షుద్రమైన అలవాట్లు, మొండితనము ముఖ్యమైన అవరోధములు. మనిషికి కలిగే మానసికమైన, శారీరకమైన వ్యాధులు చాలా వరకు ఈ ప్రాణిక భౌతికము యొక్క నిర్వాకములే!

•

"నిమ్న" అనగా ఏమి?

ఇక్కడ 'నిమ్న' అనగా నీచమని అర్థంకాదు. ఇది స్తరముల (లోకములు) క్రమమును సూచిస్తుంది. భూలోక జీవులలో ఈ దినుసు చాలా అస్పష్టంగా, వికార రూపము దాల్చి ఉంటుంది. కామక్రోధ లోభమోహామద మాత్సర్యాదులన్నీ దాని అతిథులే. అయితే దీనికి మరియొక పాత్రకూడా యున్నది. మనిషి అంతర్జీవితానికి, బాహ్యజీవితానికి నడుమ మధ్యవర్తిగా వ్యవహరిస్తుంది...

మనం చేసిన యీ విభజనలన్నీ మనిషి తనను తాను తెలుసుకొనుటకు, జీవితమును క్రమబద్ధము చేసుకొనుటకు, అభ్యసించుటకు ఉపయోగపడుతుందన్నమాట నిజమే. అయితే యీ విభాగాలన్నీ వేర్వేరు గదులలో పరస్పర సంబంధము లేకుండా బంధింప

బడి ఉండవు. ఒకదానిలోకి ఒకటి చొచ్చుకొనిపోయి కొంచెం కలగా పులగమవుతయి. మనమీ సంగతి గుర్తుంచుకుంటే వీటి యొక్క నిజ రూపం మనకి తెలిసినట్లే.

మూలం: శ్రీఅరవిందులు

అనువాదం: రాయప్రోలు లక్ష్మీనరసింహాశాస్త్రి

ప్రాణికమనస్సు (Vital Mind)

ప్రకృతిలోని ఒకానొక విభాగమునకు నేను ప్రాణిక మనస్సు అని పేరు పెట్టాను. దాని ధర్మము మామూలు మనస్సు (బుద్ధి) కంటె, చిత్తవృత్తులకంటె భిన్నమైనది. చూచుట, పరిశీలించుట, ఆలోచించుట, తార్కికవాదనలు సలుపుట, మంచిచెడ్డలను నిర్ణయించుట మొ॥ మనస్సు యొక్క — మామూలుగా మనకు తెలిసిన ఆలోచనాశీలమైన మనస్సు యొక్క — వృత్తులు. ఈ ప్రాణిక మనస్సు యొక్క పని వేరు. అది కలలుకంటుంది. ఊహా సౌధములు నిర్మిస్తుంది. భవిష్యత్ప్రణాళికలను (formations) సూక్ష్మరూపములో నిర్మిస్తుంది. అవకాశము కలసి వచ్చినప్పుడు, పరిస్థితులు అనుకూలించినపుడు సాధారణ మనస్సు ఈ సూక్ష్మరూపాలను వాస్తవం చేస్తుంది — తనే (ప్రాణికమనస్సు) అట్టి పరిస్థితులను అనుకూలింపజేస్తుందికూడా. భౌతిక ప్రపంచంలో ఊహాగానాలు చేసేవారు కొందరయితే నడుంబిగించి కార్యరంగంలోకి దుమికి కార్యములను సమర్థవంతంగా నిర్వహించే అతిరథమహారథులు మరి కొందరు. అట్టి వారిలో యీ ప్రాణికమనస్సు శిరోధార్యంగా ఉంటుంది. వారి ప్రకృతిలో ప్రధాన లక్షణమై భాసిస్తుంది. అయితే అతిరథమహారథులు కానివారిలోకూడా — పరిస్థితుల ప్రాబల్యము లేకపోయినప్పటికి — కేవలం అల్పాల్ప కార్యములు మాత్రమే చేయగల మానవ కోటిలో కూడా యీ ప్రాణికమనస్సు లేకపోదు. వారికి తగిన స్థాయిలోనే, చిన్న ఎత్తులోనే పనిచేస్తుంది. ఒక్కొక్కప్పుడు తన అసమర్థత తెలిసికూడా గొప్పలకు పోయి పెద్దపెద్ద పథకాలు వేస్తుంది. గాలిలో

మేడలు నిర్మిస్తుంది. పెద్దపెద్ద కథలు అల్లుతుంది. సాహసకృత్యాలను ఊహించుకొని తననే హీరోగా నిలబెట్టుకుంటుంది.

ప్రస్తుతం నీలో జరుగుతున్న వ్యవహారం యీ ప్రాణిక మనస్సు యొక్క ప్రతాపమే. దాని ఊహాగానమే. ఈ విధమైన ప్రక్రియ జరుగుతున్నది నీ ఒక్కడిలోనేకాదు. చాలామందికికూడా యిటువంటి అనుభవాలే కలుగుతున్నయి — వారివారి అభిరుచులు, ఊహాలు, ధోరణులకనుగుణంగా. నువ్వు యీ విషయాన్ని జాగ్రత్తగా కనిపెట్టి నియమించుకోవాలి. అట్లు చేయకపోనిచో అది నీ మనస్సును ఆవహించి నిన్ను యిష్టమొచ్చినట్లుగా ఆడిస్తుంది. సాధనా క్రమంలో సిద్ధులు అనుభూతమవుతున్నప్పుడు (experiences) నువ్వు ఆ ప్రాణికమనస్సు గుప్పెట్లో చిక్కుకోకూడదు. ఒకవేళ అటుల జరిగినచో అది నిన్ను యదేచ్ఛగా ఆడిస్తుంది. తనకిష్టమొచ్చిన తప్పుడు అనుభూతులను కల్పిస్తుంది. ఇవే వాస్తవాలని నమ్మించి, మిథ్యానుభూతులను చిత్రించి "ఇదే నిజం", నీవు చేయవలసింది యిదే అని శాసిస్తుంది. కొంతమంది సాధకులను యీ మాయదారి శక్తులు ఆవహించి "తామే గొప్ప గురువులు, రాజకీయ నాయకులు, సామాజిక కార్యనిర్వాహకులు" అని వారిని భ్రమింపజేసి తప్పదారులు పట్టిస్తాయి. చివరకు మిగిలేది నిరాశ, సర్వనాశనము. నీలో ఇప్పుడు విజృంభిస్తున్నది ఈ శక్తియే. నీవు దీని నిజ స్వరూపాన్ని తెలుసుకొని త్రోసిపారవెయ్యాలి. ప్రాణికస్తరము (vital plane) లోనుంచి వెలుపలికి లాగి బహిష్కరించవలసిన ఇటువంటి వృత్తులు చాలా ఉన్నయి. ఎట్టి ప్రమాదాలు సంభవించకుండా ఉన్న తాధ్యాత్మికానుభూతులు కలుగుటకు, కొనసాగుటకు ఇది చాలా ముఖ్యం.

•

ప్రాణికమనస్సు పనిచేసే తీరుతెన్నులు యీ విధంగా ఉంటయి. ఎల్లప్పుడూ, "ఏం చెయ్యాలి, ఎట్లా చెయ్యాలి, ఏ విధమైన సౌకర్యాలేర్పరచాలి" అని అదే పనిగా ఊహించటం, ఆలోచించటం, పథకాలు వేయటం దాని పని. మానవ జీవితంలో దాని ఉపయోగం లేకపోలేదు. అయితే అది అదుపు లేకుండా యిష్టమొచ్చినట్లు మితి మీరి ప్రవర్తించి నట్లయితే అసలు కార్యం దెబ్బతింటుంది.

అసలైన ప్రాణిక మనస్సు: ఇది ప్రాణికావేశము, వాంఛలు, ప్రేరణాదులకు, అసలు మనస్సుకు నడుమ ఒక రకమైన మధ్యవర్తి. దీని కార్యములీ విధంగా భాసిస్తాయి. తన యిచ్ఛలను, భావములను, ఆవేశములను, ఆవేదనలను, ఆశయములను, పనులు చేయవలెననే అభిలాష, లోభత్వముల నన్నింటిని మనస్సులో మానసిక చిత్రాలుగా ప్రతిబింబింప చేస్తుంది. కొంతమంది పెద్దమనుషులు వాళ్లే గొప్ప వాళ్లై నట్లు ఊహించుకొంటారే — యిదంతా యీ ప్రాణిక మనస్సు యొక్క ప్రతాపమే. అంతేకాదు. మనస్సు యొక్క ఇంతకంటె తుచ్ఛమైన స్థాయి మరియొకటి కూడా ఉన్నది. అది మనస్సు యొక్క అనుమతి లేకుండా విచ్చలవిడిగా, తాడూతెంపూ లేకుండా పనిజేస్తుంది. ప్రాణిక పరమైన ఉద్రేకములు, ప్రేరణలు, కోరికలు ఆవిష్కృతములై పైకి లేచి, బుద్ధిలోకి ప్రవేశించి దానిని మభ్య పరుస్తయి. కల్మషముగావిస్తయి.

జీవమనస్సు: వాంఛలకు స్థావరము అయిన ప్రాణిక మనస్తత్వము (vital mentality) యింకొకటి ఉన్నది. ఇది, జరిగిన కార్యములతో తృప్తిపడదు. ఇంకా యింకా ఏమేమో ఘనమైన కార్యాలు జరగాలను కుంటుంది. దానికెప్పుడు కొత్త వింతలు కావాలి. తీవ్రతరమైన అను భూతులు కావాలి. ఉన్మాద స్థాయినందుకోవాలి. వెర్రి సంతృప్తి, వెర్రి భోగములు, వెర్రి ఆత్మాధిపత్యము, వెర్రి అధికార డాంభికములు వీటి కోసం కలవరిస్తుంది. దాని దురాశకు అంతులేదు.

తనే ఒక గొప్ప మహారాజునని ఊహించుకుంటుంది. దాని భోగపరాయణత్వానికి అంతులేదు. ఆవేశములు, ఉద్రేకములు — ఒకటేమిటి — అనేకమైన చిత్రవిచిత్రానుభూతులన్నీ దానికి కావాలి. ఇదేకనక లేకపోయినట్లయితే, ఒట్టి భౌతిక మనస్సు ఒక జంతువు మాదిరిగా మాత్రమే బ్రతకగలదు; తన జీవితమంతా భౌతిక జీవితపు ప్రాథమిక స్థాయితో సరి; ప్రపంచంలో (భౌతిక ప్రకృతిలో) యింత వరకు జరిగిన సృష్టియే ఆఖరు దశ; అంతకుమించి సాధించేందుకు యింకేమియు లేదని ఒక లక్ష్మణరేఖను గీసుకొని అందులోనే మ్రగ్గుతూ ఉంటుంది. కాని నిజానికి అటుల జరుగదు. ఎందుకంటే యీ ప్రాణిక మనస్సు, గంతులు వేస్తున్న యీ ప్రాణేచ్ఛ (life will) ఉన్నదే — అది తలెత్తి "నా సంగతేమిటి?. నన్ను యిట్లా బందులదొడ్లో కట్టిపెట్టి పారే

సేవేమిటి? నాకు యింతకంటె గొప్ప జీవితం యింకేమి లేదా" అని ఒకటే గొడవ చేస్తూ ఉంటుంది. ప్రాణంతీసేస్తుంది. దానికి ఎప్పుడూ కోరికలు కోరుతూండటమే పని. అవిశ్రాంతి, అసంతృప్తి, "జీవిత మంటే యిదేనా యింతేనా" అని మొరబెడుతూ ఉంటుంది. దాని కెప్పుడూ జీవితం యొక్క ప్రస్తుత స్థాయికంటె అధికతరమైన తృప్తి, విశేషానుభూతులు కావాలి. మానవ జీవితపు పరిధి విస్తరించుటకు కారణం అదే. "ఈ దిగంతాలను దాటిపోవాల్సిందే. క్రొత్త లోకాలను జం. ంచాల్సిందే. మేరుపర్వతాన్ని అధిరోహించాల్సిందే" ఇదీ దాని వరస.

మూలం: శ్రీఅరవిందులు

అనువాదము: రాయప్రోలు లక్ష్మీనరసింహా శాస్త్రి

ఉపరితల ప్రాణికము — దాని ప్రయోజనము

ఐతరేయమైన జగతిలో ప్రాణికసత్త తన ఉనికిని నిలదొక్కుకుని స్థిరపడగలదనే ప్రాధమిక పరిణామ సిద్ధాంతంలోని రెండవ సూత్రం ప్రముఖమైనదిగా అత్యధిక ప్రాధాన్యం సంతరించుకున్నది. ఇక్కడ బహిరంగ వ్యక్తిత్వం లేక ప్రాణికాహంకారం అజ్ఞానమయమైన ప్రాణికసత్తమీద తన ఆధిపత్యం చాటుకుంటుంది. ఈఆధిపత్యమే ప్రాణికసత్తలో ప్రారంభమయే అపశృతులకూ, సామరస్యరాహిత్యానికీ ప్రధాన కారణమవుతుంది. ఇదే బహిరంత రంగాల్లో ఉత్పన్నమయ్యే కల్లోలాలకూ, దానిమూలంగా ఏర్పడే అధర్మ వర్తనానికీ, పాపాచరణానికీ మూలకారణమవుతుంది. మనలో సహజంగావున్న ప్రాణికాహంకారం దమింపబడి, సంస్కరింపబడనంత కాలం తన ప్రోక్తన లక్షణాన్ని విడనాడకుండా సత్యధర్మాలపట్లా, వాటి ఆచరణపట్లా విముఖత చూపిస్తుంది. తను స్థిరపడటం, ప్రాణాన్ని పెంచుకుని బలం పుంజుకొనటం, తన అవసరాలను సమకూర్చుకొనటం, ప్రేరణలకు తలొగ్గటం, పంచేంద్రియ పరితృప్తి పొందటం మాత్రమే తన కర్తవ్యమను

కుంటుంది. ప్రాణికాహంకారానికి తనవసరాలు, కోరికలు మాత్రమే అతిముఖ్యమైనవిగా కన్పిస్తాయి. వాటిని సాధించుకునే ప్రయత్నంలో మంచినిగానీ, సత్యధర్మాల్నిగానీ పట్టించుకోదు. అందుకే మనస్సుకు కలిగిన భావాలనుగానీ, ఆత్మయొక్క అవగాహననుగానీ లెక్కచేయక మనస్సును తన అధీనంలో వుంచుకొని, నియంత్రిస్తూ తన ఇచ్ఛను, ఆజ్ఞల్ని అది అనుసరించేటట్టు చేస్తుంది. ఏది సత్యం, ఏది ధర్మం అన్న విషయం మీద కూడా తనే తీర్పు చెప్తుంది. తన అహం యొక్క ఆదేశాలననుసరించి ప్రాణిక వాంఛల్ని, ఉద్రేకాల్నీ, వాంఛల్ని తీర్చు కుంటుంది. తన అహంకారాన్ని వ్యక్తీకరించడానికి అవకాశం వుంది కాబట్టి తనలా చేస్తున్నానని సమర్థించుకుంటుంది. తన మనస్సు యొక్క అంగీకారం లభించేటట్లయితే మిగతా వేటినీ లెక్క చేయ కుండా దాన్నే ప్రమాణంగా తీసుకుని ప్రాణికాహంకారం యొక్క తృప్తినీ, అభివృద్ధినీ, బలాన్నీ, స్వాతిశయాన్ని మాత్రమే పట్టించుకుం టుంది. సత్య ధర్మాలను గురించి ఈషణ్మాత్రం కూడా పట్టించుకోదు. మనస్సనేది ఒకటుంటుందని, దానికి కొన్ని భావాలుంటాయనీ, ఆత్మ నేదొకటుంటుందని, దానికి మంచి అవగాహన వుంటుందనీ ఏమాత్రం అనుకోదు. మనస్సుమీద ఆధిపత్యం వహించడానికి ప్రయత్నిస్తూ, తన ఇచ్ఛలన్నీ దాని ద్వారా నెరవేరేట్టు చేసుకుంటుంది. తన ప్రాణికా హంకారం యొక్క ప్రేరణలను, వాంఛల్నీ మాత్రమే సత్యసమ్మతాలనీ, ధర్మబద్ధమనీ నిర్ణయిస్తుంది. తన నిర్ణయాలను అహంకారంతో సమర్థిం చుకుని తీర్పులిస్తుంది. మనస్సు ఒప్పుకుంటే మిగతా ప్రమాణాలన్ని టినీ గాలికొదలి ప్రాణికాహంకారం యొక్క తృప్తి, పెరుగుదలా, బలమూ, విస్తరణలను మాత్రమే ప్రమాణాలుగా ప్రాణికసత్త స్వీకరి స్తుంది. ఏ ప్రాణైనా తన వ్యక్తిగత అవసరాలు, నివాసమూ, విస్తృతి, వ్యాప్తి పరిసరాల మీద ప్రాణుల మీద ఆధిపత్యాన్నీ కోరుకుం టుంది. వైయక్తిక ప్రాణికి కావలసింది ప్రాణాన్ని పెంపొందుకునే అవ కాశమున్న నివాసమూ, సూర్యకాంతీ, తన ప్రతిపత్తీ, స్వజాతి పరి రక్షణ, అభివృద్ధీ, — ఇవన్నీ కూడా తన కోసం, తన సహచరుల కోసం, తన అహంకారంకోసం, సామూహిక అహంకారంకోసం, తన ఆదర్శాలకోసం, అభిరుచులకోసం, భావాలకోసం, దానికవసరమవు

తాయి. తత్స్వోత్కర్షను, ఆధిక్యతను నిరూపించుకునేందుకు "నేను" "నాది" అనే భావాలను తన చుట్టూవున్న పరిసరాల మీద ప్రవర్తింప జేస్తుంది. ఒక వేళ అలా చేసే బలం తనకు లేకపోతే, తన మీద జరిగే దాడుల నుంచి కాపాడుకునే వ్యూహాలను పన్ని, తన ప్రత్యేక స్వరూపాన్ని, ఉనికినీ నిలబెట్టుకుంటుంది. వీటన్నిటినీ గూడా తనకు ధర్మమని తోచిన మార్గాల ద్వారా, అసత్యం ద్వారా, వినాశ హేతువైన ఆక్రమణ ద్వారా, మిగతా ప్రాణిక భూమికల విధ్వంసనం ద్వారా సాధిస్తుంది. తానెన్నుకున్న మార్గం వెనుక వున్న నైతిక దృక్పథం ఏదైనా, దాని ప్రవర్తనను ప్రేరేపించే సూత్రం మటుకు ఇదే. మానవుని ప్రాణికసత్త తన స్వలాభ విషయంలోనూ, అభిప్రాయాల విషయం లోనూ, మతవిషయంలోనూ మాత్రమే కాక తన ఆధిక్యతనూ ఊద్ధతినీ నిలుపుకునే దృక్పథంతో సంఘర్షణ, హింస, దౌర్జన్యమూ, అణచివేత, అసహనము, ఆక్రమణ, మొదలైన వాటినన్నిటినీ ఉపయో గిస్తుంది. మేధా సంపత్తి, ఆత్మల మీదకూడా ఇదే (ప్రాణిక సత్త) ప్రాణికాహంకారాన్ని బలవంతంగా ప్రయోగిస్తుంది. తన ఆధిక్యతను నిరూపించుకునేందుకు ప్రాణం, విస్తరణకు అడ్డుగా నిలచిన వాటినీ, తన అహం మీద దెబ్బతీసిన వాటినీ ద్వేషించి నిరసిస్తుంది. క్రౌర్యాన్ని, నమ్మక ద్రోహాన్నీ దుర్మార్గాన్నీ ప్రాణం తన సాధనంగా లేక ప్రతిక్రియగా వాడుకుంటుంది. ధర్మాధర్మాల ప్రసక్తి లేకుండా తన కోరికల్ని, ప్రేరణలను తీర్చుకుంటుంది. తను పొందిన తృప్తికోసం వినాశనావకాశాన్ని వాస్తవిక బాధల్నీ ఎదుర్కొనడానికి కూడా సిద్ధ పడుతుంది. ఎందుకంటే దీనిద్వారా ఆత్మరక్షణను మాత్రమే కాక ప్రాణికాధిక్యత, ప్రాణిక పరితృప్తి, ప్రాణికశక్తి, ప్రాణిక సత్త భూమికల నిర్మాణాన్ని కూడా ప్రకృతి నిర్వహిస్తుంది.

జన్మతః ప్రాణిక వ్యక్తిత్వ స్వభావ లక్షణం యిది మాత్రమేననుకోనక్కర్లేదు. ప్రాథమికంగా సత్య ధర్మాల్ని గురించి అంతగా పట్టించుకోక పోయినా, వాటి పట్ల అభిలాష కలిగి వుంటుంది. అంతకంటే సహజంగా ఆనందం పట్లా దానికి అభిలాష వుంది. మంచి చెడుల పట్ల అభిరుచి, సత్యాసత్యాల పట్ల అభిరతీ, ప్రాణం పట్ల ఆపేక్ష, మరణం పట్ల ఆకర్షణ సుఖదుఃఖాల పట్ల అభిలాష తను

పడే బాధల పట్లా, ఇతరుల బాధల పట్లా, తన ఆనందం పట్లా, తన సుఖ సంతోషాల పట్లా, ఇతరుల సుఖ, సంతోషాల పట్లా ఆనందించట మనేది ప్రాణిక సత్తలో ఎక్కడో దాగి వుంది. తన్ను తాను స్థిరీకరించు కునే ప్రాణికశక్తి పాపపుణ్యాల రెంటినీ సమర్థిస్తుంది. దానికి సహాయం చేయాలని, సహవసించాలనీ, ఔదార్యాన్నీ, ఆపేక్షనూ, విశ్వాసాన్నీ పంచాలనీ, ఆత్మార్పణ చేయాలనీ ప్రేరణలున్నాయి. దాన శీలాన్ని చూపించినట్లే, అహంకారాన్ని కూడా ప్రదర్శిస్తుంది. ఆత్మత్యాగం చేసి నట్లే ఇతర్లను నాశనం చేస్తుంది. ఈ చర్యలన్నిటిలోనూ తన ప్రాణ రక్షణ పట్ల ఆసక్తి అద్భుతమైన క్రియాశక్తీ, సాఫల్యమూ ద్యోతకమవు తాయి. ప్రాణిక సత్త స్వభావంలో దాని అస్తిత్వవిధానంలో మంచిచెడులని మనం పిల్చేవి అంశాలు మాత్రమేననీ, ప్రధాన కార ణాలు కావనీ అధోమానస ప్రాణంలో స్పష్టమవుతుంది. మానవునిలో మానసిక, నైతిక, చైత్యాత్మల (psychic) వివేచనదృష్టి అభివృద్ధి చెంది వుంటుంది. కనుక తన స్వభావాన్ని మార్చుకోలేకపోయినా తన్ను తాను నిగ్రహించుకోగలదు, దాచి పెట్టుకోగలదు. ప్రాణికసత్త దాని ప్రాణశక్తీ తాము స్థిరపడి, సమర్థించుకునే ప్రయత్నంలో, ప్రభావితం చేసే ప్రకృతి యొక్క ప్రధాన సాధనమైన ఆత్మ శక్తియొక్క బహిరంగ క్రియలు లేని కారణంగా, దాని సహాయ సహకారాలు పొంది శరీరం గానీ మనస్సు గానీ పూర్తిగా వికసించి వాటి ధ్యేయాన్ని సాధించు కొనటం సాధ్యం కాదు. బహిరంగ వ్యక్తిత్వపు స్థానాన్ని అంతరంగం లేక నిజమైన ప్రాణిక సత్త తీసుకోగలిగితే ప్రాణికాహంకారపు ఉధృతి పూర్తిగా జయింపబడుతుంది. అపుడు ప్రాణశక్తి ఆత్మకువశమై నిజ మైన ఆధ్యాత్మికసత్తకుపకరించే శక్తివంతమైన ప్రక్రియలకు ఉపకరణ మవుతుంది.

చైతన్యంలోనూ బుద్ధిలోను దౌష్ట్యము, అనృతము ఈ విధంగా ప్రారంభమవుతాయి. అచేతనం నుండి ప్రభవించే సీమిత చైతన్యమే ఈ లోటుబాటుకు మూలకారణమవుతుంది. పరిమితత్వంలో ఏర్పడిన వ్యక్తిగత సాహచర్యం, అసత్యానికి హేతువు కాగా, ప్రాణికాహంకారం చేత పోషింపబడే అసత్య చైతన్యం అనృతానికి కారణమవుతుంది. ఈ సాపేక్ష అస్తిత్వం, విశ్వశక్తి తనను తాను పరిణామంగా వ్యక్తం చేసు

కునే ప్రేరణ కారణంగా సంభవిస్తుంది. అందువలన తన్నుతాను వ్యక్తం చేసుకునే ప్రత్యక్ష ప్రకృతి ఘటన (phenomenon) గా దీని ప్రాముఖ్యాన్ని పరిశీలించాలి. మనం గమనించినట్లు ఉన్మీలనమయ్యే ప్రాణికాహంకారం తన వ్యక్తిత్వాన్ని నిలుపుకోడానికి విశ్వప్రకృతి ఏర్పాటు చేసిన ఒకానొక యంత్రాంగం. అవచేతనంలోని నిరాకారమైన ద్రవ్యపదార్థం నుంచి తాను విడి పడటానికి నిశ్చేతనం ఏర్పరచిన మార్గంలో చైతన్యసత్త అవతరించటానికి ఇది తోడ్పడుతుంది. "అహం కారం తన ప్రాణాన్ని తాను నిలదొక్కుకొంటుంది" అనే ధర్మం ఇక్కడ గమనించదగిన ప్రధానమైన ఫలితాంశం. వైయక్తికాహంకారం దేనినైనా ఫలితాన్ని బట్టి నిర్ణయించి అంగీకరిస్తుంది. ఉపరితలానుభూతిగా మార్పుచెందిన నిజమైన అంతరంగం యొక్క మరొక స్వరూపం, ఉపరితల చైతన్యం. అజ్ఞానం చేత నిజమైన అంతరంగం నుండి, నిజమైన అంతరంగ దివ్యత్వంనుండీ, ఉపరితల చైతన్యం వేరు చేయబడింది. అయినప్పటికి పరిణామ ప్రక్రియల్లో సాగే భిన్నాంశాల మధ్య ఘటిల్లే ఏకత్వంలోకి వైయక్తికాహంకారం నెట్టబడుతుంది. పరిమితమైన దీని స్వభావంలో అనంతత్వం అందుకోవాలనే ప్రేరణ దాగి వుంది. దీనిని అజ్ఞానపు చైతన్యపు పరిభాషలోకి అనువదించి చెప్పాలంటే విస్తరించాలనే తన సంకల్పాన్ని, అనంతమైన పరిమితత్వాన్ని పొందాలనీ, ప్రతి అంశంలోనూ ప్రవేశించి దాన్ని ఆక్రమించాలనీ, తనకు తృప్తికలిగేట్టయితే దాని చేత ఆక్రమించబడాలనీ, ఇతరులలో పెరగాలనీ, ఇతరుల సత్తను తన ఆధీనంలోకి తీసుకోవాలనీ, తన్ను తాను సమర్థించుకుని ధ్రువీకరించుకొనుటకు ప్రేరణను పొంది సహాయం స్వీకరించాలనీ, తన జీవితానందాన్ని, మానసిక, ప్రాణిక భౌతిక సత్తను వృద్ధి చేసుకోవాలనీ వైయుక్తికాహంకారం భావిస్తుంది.

మూలం: శ్రీఅరవిందులు

అనువాదం: ధారా రాధాకృష్ణమూర్తి

నిజ ప్రాణిక సత్త

నిజమైన ప్రాణిక, నిజమైన మానసిక, నిజమైన భౌతిక సత్తే అంటే అధోప్రకృతి యొక్క దోషము నుండీ, అజ్ఞానం నుండీ, బుద్ధి నుండీ విముక్తమై సూటిగా ఊర్ధ్వం నుండి జ్ఞానాన్ని, మార్గదర్శకత్వాన్ని అందుకునే పురుషుడని అర్థం.

మనకు రెండు మానసాలున్నాయి. వ్యక్తమైన మన పరిణామహంకారం యొక్క ఉపరితల మానసానికి చెంది, పదార్థం నుండి ఉన్మీలమయ్యే స్థితిలో మనకు మనంగా సృష్టించుకున్న బాహ్య వ్యక్తిత్వానికి సంబంధించినదొకటీ,

యదార్థ మానసిక జీవితం యొక్క ఖచ్చితమైన అవధుల వలన నిరోధింపబడక విపులమై, శక్తివంతమై, ఉజ్వలమై, నిజమైన వ్యక్తిత్వమని మనం భ్రమపడే, బాహ్య స్వరూపమైన మానసిక వ్యక్తిత్వాన్ని వెనుక నుండి నడిపించే మానసిక సత్తకు చెందిన అంతరంగ మానసం మరొకటీ,

అలాగే మనకు రెండు ప్రాణాలున్నాయి. గత పరిణామం దృష్ట్యా భౌతిక శరీరంతో తెంచలేని సంబంధం పెట్టుకుని, పునరపి జననం, పునరపి మరణంగా పుడుతూ, గిడుతూ సాగే భౌతిక ప్రాణమొకటీ —

మన నిజమైన ప్రాణిక జీవనానికి హేతువై మనం మన నిజమైన అస్తిత్వమని భ్రమపడే జీవన స్వరూపం (form of living) వెనుక నుండి నడిపించే, జనన మరణాల పంజరంలో (చక్రంలో) చిక్కుకొనని మన ప్రాణిక సత్తకు సంబంధించిన అంతస్థలీయ (subliminal) ప్రాణశక్తి మరొకటి.

మన అస్థిత్వం (సత్త)లో కూడా ఇలాంటి ద్వైధీ భావమే వున్నది. మన భౌతిక శరీరానికే కాక ప్రాణిక, మానసిక కోశాలకు కూడా భౌతిక ద్రవ్యాన్ని సమకూర్చే సూక్ష్మమైన భౌతిక భూమిక మన శరీర ప్రక్రియల వెనుక వుంది. దీనినే మనలో వుండే జీవాత్మ యొక్క సంపూర్ణ శరీరంగా భ్రమపడుతూంటాము.

అలాగే మనలో రెండు చైత్య భూమికలున్నాయి. ఉపరితలం మీద వర్తిస్తూ మన ప్రాణిక వాంఛల మీదా, ఉద్వేగాల మీదా, రస జ్ఞత మీద, అధికారాన్నీ, సుఖాన్నీ కోరుకునే మానసిక తృష్ణమీద పనిచేసే కామాత్మ ఒకటీ.

మనం పొరపాటుగా ఆ పేరుతోనే పిలిచే భూమిక వెనుక వున్న వెలుగు యొక్క నిజశక్తికీ, ప్రేమకూ, ఆనందానికీ, వ్యక్తి యొక్క అంతస్సారమైన సంస్కారానికీ, సంబంధించి చైత్య సత్త యొక్క భౌతిక స్వరూప భూమిక వెనుక వర్తిస్తూ మనచేత చైత్యసత్త అని పిలువబడే మన నిజమైన జీవాత్మ మరొకటీ

*

మానవుని మొత్తం ప్రాణిక ప్రకృతి వెనుక, బహిరంగ ప్రాణిక స్వభావానికి పూర్తిగా భిన్నమై గుప్తమైన స్థిర ప్రాణిక సత్త వున్నది. ఉపరితల ప్రాణం సంకుచితమైన అజ్ఞాన పూరితమైన, పరిమితమైన అనిర్దిష్ట కామనలతో, అభిరతితో, ప్రగాఢ వాంఛలతో, తిరుగుబాటుతో సుఖదుఃఖాలతో, మోద ఖేదాలతో మహోల్లాస తీవ్ర విషాదాలతో వర్తిస్తుంది. దీనికి భిన్నంగా అసలైన ప్రాణసత్త విశాలంగా, విస్తృతంగా, విపులంగా, ప్రశాంతంగా, బలవత్తరంగా, అపరిమితంగా, స్థిరంగా, అచంచలంగా వుండి, అనంతశక్తినీ, అనంత జ్ఞానాన్నీ, అనంతానందాన్నీ అందుకోగలిగిన సామర్థ్యం కలిగి వుంటుంది. అంతేగాక తన నిరంహంకార స్థితి కారణంగా తాను దివ్యాత్ముని విభూతిననీ, ఆయన ఉపకరణాన్ననీ తెలుసుకుంటుంది. పవిత్ర పరిపూర్ణ దివ్యయోద్ధగా, ఆయన సంకల్పించిన విభూతి ఆవిష్కారానికి ఉపకరణమైన (దైవీ) శక్తిగా ఉపయోగపడుతుంది.

అలాగే మనలో ఒక నిజమైన మానసికసత్త ఒక నిజమైన భౌతికసత్త వున్నాయి. ఇవి వ్యక్తమైనపుడు మాత్రమే వీటిలోని ద్వైధీభావాన్నీ నీవు గ్రహించ గలుగుతావు. వెనుకనుండి నడిపించేది ప్రశాంతమైనదీ, శక్తివంతమైనదీ అయివుండి, ఉపరితలం మీద వర్తించేది వేదనామయంగానూ, అనిర్దుష్టంగానూ వుంటుంది. వెనుక వున్న అసలైన సత్త స్థిరంగా వుంటుంది. దాంట్లో నీవు జీవిస్తూ వుంటే వేదనా, అనిర్దిష్టతా బహిరంగానికి మాత్రమే పరిమితమవుతాయి. ఈ సంద

ర్భంలో బహిరంగాంశాలలో ఎక్కువ శక్తివంతంగా వ్యవహరించి, వాటిని పవిత్రంగా, పరిపూర్ణంగా మార్చవచ్చు.

అసలైన ప్రాణిక సత్త అంతశ్చేతన (Inner consciousness) లో వర్తిస్తూ, ఉపరితల వ్యక్తిత్వంలో ప్రకృతి యొక్క ప్రస్తుత విలాసానికి బాహ్యోపకరణంగా పనిచేస్తుంది. ఈ మార్పు సంభవించినపుడు నిజమైన ప్రాణసత్త తన సత్యంతో శ్రుతి కలువని బహిః ప్రపంచంలోని సత్యాన్ని తిరస్కరించి, తన యొక్క అధో ప్రకృతి యొక్క సూచనలను పాటించక, తన అంతః సంకల్పాలను వ్యక్తంచేసే నిజమైన ఉపకరణమవుతుంది. ఈ రెంటికీ మధ్య వున్న స్పష్టమైన విభజన రేఖ అనుభవంలో కనిపించకుండా అదృశ్యమవుతుంది.

*

నిజమైన మానసిక, ప్రాణిక లేక మానసిక భౌతిక సత్త ఆ కక్ష్యకు సంబంధించిన ఉన్నత లక్షణాలు కలిగి వుంటుంది — అనగా ఆ పురుషుడు. — అంతరాత్మలాగే దీనిని కూడా ఒక విధంగా దివ్యాత్మ యొక్క ఆవిష్కారమనొచ్చు. ఉన్నత చైతన్యంతో సంబంధం కలిగివున్నా, అది పూర్తిగా ఉన్నత చైతన్యం కాకపోయినా, దానిలో కొంత భాగాన్ని ప్రతిబింబిస్తుంది. దీనికి విశ్వసత్యం (cosmic truth) తో శ్రుతి కలుస్తుంది.

నిజమైన ప్రాణిక చైతన్యానికి ప్రాణం సంపూర్ణంగా సమర్పణ చేసుకుని తన్నుతాను దివ్యాత్మ యొక్క ఉపకరణంగా మార్చుకుంటుంది. ఏ కోరికా లేకుండా, ఏ కామ్యం కోసమూ పట్టుపట్టకుండా దివ్యమాత శక్తికి ప్రశాంతంగా, నిరహంకారంగా, నిరపేక్ష విశ్వాసంతో, విధేయతతో స్పందిస్తుంది. వ్యక్తిగతమైన ఉత్కర్షగానీ, పరమావధిగాని లేక తన కొరకేమీ కోరుకోక, పవిత్ర పరిపూర్ణ ఉపకరణంగా వినియోగపడాలని, తనలో మాత్రమే గాక సత్యం సర్వే సర్వత్రా ప్రవర్తిల్లాలనీ, దివ్యాత్మకు విజయం సిద్ధించి, దివ్యకర్మ నిర్వహింపబడాలనీ (ప్రాణిక సత్త) కాంక్షిస్తుంది...

ఎక్కడైతే కోరికకూ, వాంఛకూ, క్రుంగదీసే ప్రతీకారానికీ అవకాశముండదో, ఎక్కడ పవిత్రత, సంతృప్తి, సంతుష్టి కృతజ్ఞతా వుంటాయో అది ప్రాణశక్తి చాలనమేనని తెలుసుకోవాలి.

మూలం: శ్రీఅరవిందులు

అనువాదం: ధారా రాధాకృష్ణమూర్తి

కపటాత్మ, నిజాత్మ* — జీవితం యొక్క యథార్థ లక్ష్యము

ప్రాణశక్తి: మనది పూర్ణయోగము. ప్రాపంచిక జీవితమును నిరాకరించు నదికాదు. కేవలం అంతరంగికానుభూతులతో తృప్తిపడి సరిపెట్టు కొనుట దాని అభిమతము కాదు. అంతరంగిక జీవితమునకు మరి యొక ప్రయోజనము కూడా కలదు — అది బాహ్యజీవితమును పరివ ర్తింపజేయుట. బాహ్యజీవితమును నడిపించే యంత్రము ప్రాణశక్తి. ఈ ప్రాణశక్తినికూడా యోగశక్తి పరిధిలోకి తీసుకొని రావలయును. సాధన ద్వారా యోగశక్తి మనలో రగుల్కొని ప్రవృద్ధ మానమవుతుంది. ఆ యోగశక్తి దైవంతో సంపర్కము కలిగి వుంటుంది. నీవు యోగశక్తికి ఒదిగి దాని వెలుగులో నడిచినచో, నిన్ను దైవము చేయిపట్టుకొని నడి పించినట్లే. నీ మార్గదర్శకుడు దైవమే! నీ బాహ్యజీవితమును గూడా యోగ పరిధిలోనికి తెచ్చినపుడు ప్రాణశక్తికూడా యోగశక్తి ఆధ్వర్య ములోకి వస్తుంది. దాని స్థాయి పెరిగిన కొద్దీ బాహ్యజీవితముకూడా మెరుగవుతూ వుంటుంది.

కపటాత్మ: మానవులలోని జీవేచ్ఛ (will-in-life), అజ్ఞాన భూమికలో తన ప్రయోజనాల కోసం కామాత్మ అనే ఒక దానిని సృష్టించు కొంటుంది (అసలు జీవియైన నిజాత్మ: దైవము యొక్క విస్ఫులింగము బదులుగా). ఆ మనిషి యొక్క జీవన ప్రవృత్తులన్నీ కామాత్మచే ప్రేరే పింపబడి దోషభూయిష్టమై వుంటయి. దాని ముసుగులు పలురకములు. గొప్ప గొప్ప నైతిక కార్యములు, మతాభినివేశములు, పరహితత్వము, దానధర్మములు, ఆత్మత్యాగము, నిస్వార్థత్వము అనే సమస్తమైన వ్యవ హారములు యీ కామాత్మ అలముకొని వున్న గడ్డిబొమ్మలే. దాని విన్యాసములే.

ఈ కామాత్మ అహంకార భూయిష్టమైనది. దాని చర్యల ద్వారా దాని వేర్పాటు భావమును (ఖండచేతన) సమర్థించుకుంటూ

---

*నిజాత్మ = psychic

కపటాత్మ = అహంకారము = false desire-soul

ఉంటుంది. పైకి ఎంత మహారాజులా కన్పడ్డప్పటికీ, దాని అసలు ఉద్దేశం తన శరీరాన్ని పెంచుకోవటమే. "మనకాయుష్యం మనకారోగ్యం" అన్నట్లు దాని స్వత్వమును (possession), భోగమును, విజయమును సామ్రాజ్యమును విస్తరింప జేసుకుంటుంది. జీవితాన్ని అశాంతి, సంఘర్షణ, వికారము అనే శాపములనుండి విముక్తి చేయవలెనన్నచో నీ జీవితాన్ని నీ నిజాత్మయైన చైత్యపురుషునికి అప్పచెప్పాలి. వాంఛాహంకారములకు ఆటపట్టైన కపటాత్మను విలీనము చేయాలి. అయితే జీవితాన్ని మట్టుకు వైరాగ్యంతో అణగదొక్కకూడదు. అది వికసించి కృతార్థత నొందవలసినదే.

నిజమైన ప్రాణపురుషుడు: ఎందుకంటే పైకి వాంఛగా కనపడే దాని చాటున, దాని లోపల నిజమైన ప్రాణపురుషుడు (true vital being) దాగి ఉన్నాడు. అహంకారాన్ని విలీన పరచినపుడు దాంతోపాటు యీ ప్రాణపురుషునికి కూడా మరణశాసనం విధించగూడదు. దానిని బహిర్గతంచేసి, నిటారుగా నిలబెట్టి పెద్ద పీట వెయ్యాలి. బాహ్య జీవితములో దైవ ప్రకృతి యొక్క ఉపకరణముగా భాసింప చేయాలి. మనలోని జీవశక్తి తన దివ్య లక్షణమును ఎట్లా సాధిస్తుంది? యథార్థ ప్రాణపురుషుడు (true vital being) యథార్థ అంతరాత్మ ఆధ్వర్యంలో కార్యశీలి అయినప్పుడు. వస్తుతః ఈ ఆశయములెప్పటి వలెనే యున్ననూ, దానియంతర్లక్ష్యమూ, బాహ్యలక్ష్యమూ మాత్రము రూపాంతరము చెందుతాయి. సాధారణ ప్రాణశక్తివలె దివ్యప్రాణశక్తికూడా అభివృద్ధి కొరకూ ప్రతిష్ఠకొరకూ ప్రవర్తిల్లునను మాట నిజము. కాని, ఆ ప్రతిష్ఠ బాహ్యస్థమైన క్షుద్ర వ్యక్తిది కాదు. అంతర్గతుడైయున్న పరమపురుషునిది. ఆయభివృద్ధి యథార్థమైన పరమపురుషతత్త్వము లోనికభివృద్ధి.

అహంకారమును వశంవద మొనర్చుకొని విచ్ఛిన్నము చేసిన గాని యీ పరమపురుషావిష్కారము జరుగదు.

జీవితము యొక్క అసలు లక్ష్యము ఇదియే:

అభివృద్ధి: అభివృద్ధి చెందవలసినది నీ సిరిసంపదలు కాదు — దైవము — ప్రకృతిగతమైన నీ దేహ మనోప్రాణములద్వారా.

వశము: దురంహంకారముతో భూతజాలమును (వస్తువులను) వశమొన ర్చుకొనుట గాదు. తదంర్గతమైన దైవమును దైవ స్ఫూర్తి తోనే దర్శించుట.

భోగము: విశ్వములో దివ్యానంద భోగమును పొందుట.

సమరము, విజయము, రాజ్యము: తిమిరాంధకార శక్తులతో పోరాడి, ఓడించి, విజయకేతనమును ఆవిష్కరించి రెపరెప లాడించుట.

ఆధ్యాత్మిక సామ్రాజ్యము: బాహ్యాభ్యంతర ప్రకృతులను వశపరచు కొని, వాటిపై నిరంకుశాధిపత్యమును గరపుట.

విజయము: జ్ఞాన ప్రేమ దైవేచ్ఛల ద్వారా అజ్ఞాన క్షేత్రములపై విజయ మును సాధించుట.

యథార్థ ప్రాణమయ పురుషుని స్వభావము:

ఇట్లు కామము నిర్మూలమై చేతనయందీ విశాల సర్వసమ త్వము నెలకొని నప్పుడే, మనలోని యథార్థ ప్రాణమయ పురుషుడు ముసుగు బయటికి వచ్చి, శాంతి సంధాయకమైన — శక్తిపూరితమైన — సన్నిధిని మనకు గల్పించును.

అదియే ప్రాణమయ పురుషుని నిజరూపము: పరమ పురు షుని దివ్యేచ్ఛకది విధేయమై, తేజోమయమై సత్య సంపన్నమై, అహం కార రహితమై. కావుననే అత్యంత మహోన్నతమైన కార్య సాధకమై యొప్పారుచుండును. బాధా సంకులమూ, భేద లక్షణోపేతమూ, ప్రయాస బహుళమూనైన యీ బాహ్యప్రాణశక్తి కాదా యదార్థ ప్రాణశక్తి. అయ్యది శాంత్యానందమయమూ తేజోబలసమన్వితమూనైన దివ్యశక్తి. విశ్వము నంతనూ తన రెక్కలలో నిముడ్చుకొని విశాల దివ్య విహాయసపథ మున విశృంఖల విహారము చేయు దివ్య విహంగము.

చైత్యపురుషుడు:

కాని ప్రాణశక్తి యిట్లు మహాబలసమన్వితమూ సమత్వ భావ సంపన్నమూ అయినంత మాత్రమున చాలదు. ఏలయన, తన్మూల మున దివ్యజీవనమునకొక సాధనమమరినట్లయినదే కాని, దాని నియ మనమూ పరిపాలనమూ ప్రారంభమైనట్లు కాలేదు. ఇచటనే మన అంతరాత్మకు — చైత్యపురుషునికి (psychic being) పని తగులు చున్నది. అత్యంతపరమమైన నియమన పరిపాలనము నీ చైత్యపురు

మడే చేయుననుటకు వీలులేదు. అది యాతని పనికాదు. అజ్ఞానములో నుండి దివ్యజ్ఞానములోనికి పరివర్తనము చెందు సంధి దశలో, బాహ్యా భ్యంతర జీవన కర్మలను క్రమక్రమముగా ప్రేరేపించుచూ దారిచూపుట మాత్రమే అతని పని. పరాశక్తి ప్రేరితములగు దివ్య ప్రాణవృత్తులతో శోభించెడి ఆయాధ్యాత్మిక సంసిద్ధికి ఏ పద్ధతి త్రొక్కవలెనో, ఏ మార్గ మనుసరింపవలెనో, ఏ నడక నడవ వలెనో అనుక్షణమూ ఆ చైత్య పురుమడే నిర్దేశించుచుండును.

దివ్యప్రకృతి:

దివ్యప్రకృతి అనగా అది ఒక పాషాణము, అహంకార మానవ జీవితపు తళుకులు బెళుకులు లేని నిర్వర్ణము, నిర్వీర్యము అయిన ఎండుమోడు అనే భావన బహుశా సన్యాసి సాంప్రదాయం వలన పాతుకొని పోయి వున్నది. అయితే దివ్య ప్రాణికము (divine vital) అనేది లేదా యేమిటి. దాని ఎత్తే వేరు — దాని స్థాయే వేరు. దాని ముందర ప్రస్తుతము వున్న ఈ అసమర్థము, బాధామయము, క్షణ భంగురము అయిన ఈ అసంపూర్ణ మానవుని జీవితమంతా తీసికట్టే. అవి ఎందుకూ పనికి రావు. ఆ దివ్య ప్రాణికము అభివ్యక్త పరచు కొనుటకు. తగిన సాధనములు దొరికినప్పుడు ఇంతకంటె వెయ్యిరెట్లు అధికమైన ప్రేమ, సౌందర్యానందములు; వెయ్యి రెట్లు తీవ్రమైన పులక రింపులు, జలదరింపులు; వర్ణనాతీతమైన, మానవ ప్రాణిక జీవితము యొక్క ఊహకు కూడా అందనంత బ్రహ్మాండమైన స్థాయిలో ఒకటే సుఖసంతోషానుభూతులు.

మూలం: శ్రీఅరవిందులు

అనువాదం: రాయప్రోలు లక్ష్మీనరసింహాశాస్త్రి

కొంత భాగం కమలాకర వెంకట్రావుగారి

యోగసమన్వయములోనిది

గమ్యము

...ప్రాణము స్నాయుశక్తి, మనశ్శరీరక్రియా వాహకము. రథమునకు గుఱ్ఱమును పూంచినట్లు మనశ్శరీరముల కిది వాహనము. మనస్సుచే ప్రచోదితమై — తనగమ్యమున కగుమార్గాలలో ప్రయాణించును. కాబట్టి ఈప్రక్రియనే ఈఉపనిషత్తు యునక్తి-యోజింపబడి — ముందునకు చలించుచున్నదని — ఇంకను ముందునకు చలింపచేయబడుచున్నదనియు వర్ణించుచున్నది. ఇది వేదమందలి అశ్వప్రతీకను స్ఫురింపచేయుచున్నది. అశ్వమనగా ప్రాణశక్తి నిదానము (ప్రతీక). ఈ ప్రాణమే జగత్ లేక స్వాప్నికచేతనాధీనమై — వస్తురూపాలలో భౌతికపరిస్థితులకు బద్ధమై చలించును. మఱి మనస్సేమిటి? అదొక ప్రకృతి. మనలోనిచలనము. అది మనభౌతిక — వాస్తవికస్థితికి బ్రహ్మయొక్కజ్ఞానమునకు ప్రతిబింబమైనఅజ్ఞానమునకును — ప్రతినిధి. ఇది జ్ఞాతృచైతన్యము. సత్తునకు ప్రతినిధి. ఆస్థితి — ఉనికి పాంచభౌతికమైన, ప్రతిశీర్షక (mask) మున వ్యక్తమగుచున్నది. అది ప్రత్యేకస్థితి. విభాజ్య సూత్రము. కాబట్టి ప్రాణశక్తి భౌతికసత్తలోని చలనస్వరూపమైన పరమేశ్వరశక్తి. అతడు తన ఉనికిని తానే నియమించుకొనుచు భోగించును. అది విశ్వజనీనమైనశక్తి. ప్రపంచమందలి ప్రతిభౌతిక పరమాణువునందును నిండారి ప్రతి చలనక్రియలో ఉత్సాహవంతమై, నిత్యభ్రమణమున సంతతమై — పరిణామశీలమై — ప్రపంచసత్త కాధారమగుచున్నది.

కాని మనస్సెట్లు పరమచైతన్యమునకు క్రిందిదో — మనస్సునకు పైన అనంత దివ్యచైతన్యమున్నది. కాబట్టి — సంకల్పమున్నది కాబట్టి — జ్ఞాన మున్నది. కాబట్టి అది మనస్సుయొక్క అజ్ఞానక్రియలను నియమించుచుండును. బ్రహ్మ, స్వస్థితిని ఆచైతన్యముచే చూచుకొనునుగాని మనస్సుచే కాదు. అట్లే ప్రాణశక్తి తోడను. మనలో ప్రాణశక్తి చిహ్నములివి. కోర్కె, ఆకలి, భోగము ఇదే భుక్త

వస్తువినాశన హేతువు. ఆ ప్రాణశక్తి, చలన (క్రియ) రూపములలో* వ్యక్తమగును. వస్తువును పొందుట — వ్యాపించుట కొరకు తపన — వాంఛితవస్తువును తనలోనికి గ్రహించుట ఇత్యాదులన్నియు తత్స్వరూపములే. ఈవాంఛానిశ్వాసమున భౌతికభోగమున నిజమైన జీవితము లేదు. దివ్యశక్తియు నిందు వెలుగబోదు. ఆ పరమజ్ఞానభిన్న విషయమే మనస్సాధ్యము. కనుకనిది పరిచ్ఛిన్నము. సాంతము, విభాజితము. మనఃక్రియ లన్నియు ద్వంద్వ-అజ్ఞానబద్ధము లగునట్లు — పరమ చైతన్య ప్రతిబింబములగునట్లు ఈప్రాణశక్తి చలనమును అట్లే దివ్యశక్తి ప్రతిబింబము. ఆపరమశక్తి భోక్తముకంటె ఉత్కృష్టము. మహా జ్ఞానము. కాబట్టి వాంఛలకు, ఆకలిదప్పులకు, మార్పులకు, సవిఘ్న కర్మకు —అతీతము. ఇచ్చటి కోరిక స్వరూప మెట్లుండునో? — స్వయంస్థితమైనప్రేమ. ఇక్కడి ఆకలిదప్పులేమి? వాంఛారహిత సంతృప్తి. ఇక్కడి భోగ మేమిటి? స్వయంస్థితానందము. ఇచటిక్రియ ఏమి? సర్వశక్తిమంతము. అది మన జీవితమునకు జీవితము — ప్రాణమునకు ప్రాణము. దీనిచే ఈభౌతిక-క్షుద్రకర్మ ధ్యేయోన్ముఖముగా చేయబడుచున్నది. అది దీని కధిష్ఠానము. బ్రహ్మము ఈప్రాణముచే నిశ్వసించదు. ఈప్రాణశక్తిచే జీవించదు. అది జననమరణద్వంద్వాతీతము కనుక.

ఆ ప్రాణమునకు ప్రాణమైనదాని స్వరూపమేమి? అది చిచ్ఛక్తి లేక తపస్సు — పరమశక్తి. అనంతశక్తి స్వరూపిణి. పరమచైతన్య ప్రకాశములోని మహా క్రియాశక్తి. ఆచైతన్యము తనకు తెలిసినట్టిది కాబట్టి ఆనందఘనము. ఆ ఆత్మజ్ఞత — తనను తా నెరుగుట — తనపై తనకు యాజమాన్య ముండుట. అదియు కాలాతీతము. ఈ యాజమాన్యము క్రియోన్ముఖమగునపుడు సర్వవ్యాపకము, సర్వజ్ఞము నగు అనంతచైతన్యముగా స్వయంవ్యక్త మగుచున్నది. అది ఆరెండు కంబాల నడుమనే యుండునుగాన. ఒకటి శాశ్వత నైశ్చల్యము కేవల

---

* ఇవన్నియు ప్రాణప్రతీకయైన అశ్వశబ్దమున వేదఋషి ఉద్దేశించినాడు. అశ్వశబ్దధాతువులు, 1. ఆశ = ఆశించు; 2. అశన = ఆకలి; అశ్ = తినుట 3. భోగించుట, 4. ఆశు = వేగము 5. అచ్ = కదలు, పొందు, వ్యాపించు — మొ॥.

ాదాత్మ్యము. మరొకటి శాశ్వతశక్తి. తా నన్నిటితో తాదాత్మ్యము చెందునట్టిది. ఈశక్తిని స్థాణువు శాశ్వతముగా మోయుచున్నది. అది నిజమైనస్థితి — మహాప్రాణము. దానినుండి మన ప్రాణము జీవితము బహిర్గతమై సాగుచున్నది. అదే శాశ్వతత్వము — అమృతత్వము. మన మనుకొనుజీవితము. 'ఆకలి అనగా మృత్యువు' కాబట్టి ధీరలక్ష్య మేమనగా ఈఅసత్య భౌతిక ద్వంద్వమగుజీవిత — మృత్యుస్థితి కావ లనున్న స్వకీయమైన ప్రకాశాత్మక అమృతత్వమును అధిగమించుట.

కాని ఈప్రాణశక్తి దానికర్మలెంత క్షుద్రములైనను — అది వ్యక్తి సహజ స్ఫురణ, సంకల్ప, స్వరూపము. అది దేనికి ప్రాతినిధ్యము వహించునో ఆప్రకాశము సర్వోత్తీర్ణము కారణము. దానిచే నిది ముందునకు — లక్ష్యోన్ముఖముగా పథాలవెంట కొనిపోబడుచున్నది. ఆధ్యేయము స్వస్థితియందు గర్భితమై యున్నదే — అనగా అపరిపూర్ణ చలనగర్భితము. ఇది మృత్యువు. కాని జీవిత మనుకొనుచున్నాము. పరమజ్యోతి కది ఒకఛాయామూర్తి. కాని అదే పదార్థగతదీర్ఘనిద్ర నుండి — మనము మార్చుకొనుటద్వారా జరుగును.

మర్త్యజీవితమును త్రోసిపుచ్చి ఇతరానుకూల భూమికలకు పోయి అమృతత్వాన్ని సాధించాలనుకోవటం పొరపాటు. 'ఇహైవ' ఇక్కడే, ఈ మృన్మయ జీవితంలోనే అమృతత్వాన్ని సాధించాలి. ఈ అపర బ్రహ్మమునందే, ఈ శరీరధారి ద్వారానే ఆ పరబ్రహ్మము విజ్ఞాతము కావాలి, ప్రాప్తించాలి.

మూలం:శ్రీఅరవిందులు
తెలుగు మూలం: డా॥ తుమ్మపూడి కోటేశ్వరరావు
కేనోపనిషత్తు (భాష్యారవిందము)

విశ్వంలో 'విరాట్‌పురుష' డనీ అంటాం. సంభూతిమూలతత్వాన్నీ, దాని శక్తుల్నీ మనం 'ప్రకృతి' అంటాం. కానీ, సత్త, తద్గత చిచ్ఛక్తి, ఆనందం 'సత్' యొక్క ఉపాదాన భూతాలైన మూడు తత్త్వాలు. కను కనే ఈమూడు మూలతత్త్వాలతో, ఒకవిధమైన సంబంధం పెట్టుకొన టంకోసం, ప్రకృతి ప్రేరేపించబడుతుంది. వీటికి ఒకవిధమైన రూపం ఇవ్వటంకోసం అనుమతించబడుతుంది. వాటి (సంబంధ, రూపాల) ద్వారానే వస్తుతః, ఏలోక స్వరూపమైనా నిర్ధారితమవుతుంది. ఎందుచే తనంటే, సత్, స్వయంగానే, తన సంభూతికి ఉపాదాన మవుతుంది, సదా, అవుతూ ఉంటుంది. దీనితో శక్తికి సంబంధం ఉండేటట్లుగా దీన్ని ఒక పదార్థంగా రూపొందించాల్సి ఉంటుంది. శక్తి అంటే నిశ్చ యంగా ఒక బలం. ఆబలం పదార్థనిర్మాణం చేస్తుంది. ఆపదార్థం ద్వారా, ఎన్ని లక్ష్యాలకోసమైనా పని చేస్తుంది. సాధారణంగా మనం 'ప్రకృతి' అని వ్యవహరించేదే, శక్తి. లోకసృష్టి చేయటంలో గల లక్ష్యం, ఉద్దేశం సమస్త సత్తలో, సమస్త శక్తిలో, వాటి సమస్త కార్యకలాపంలో అంత ర్నిహితమై ఉన్న చేతన ద్వారానే సాధించబడాలి. తనను తాను పొందటం, జగత్తులో తన ఉనికి (అస్తిత్వం) యొక్క ఆనందం అనుభ వించటం ఆ లక్ష్యం కావాలి. ఏ ప్రపంచసత్త అయినా, సమస్త సంబం ధాల్నీ, లక్ష్యాల్నీ ఈ ఉద్దేశంతో తనను తాను పరివర్తితం చేసుకోవా లిసి ఉంటుంది. జగత్-సత్త, తన అస్తిత్వ దశల్నీ, శక్తినీ, ఆనందాన్నీ వికసితం చేసుకొంటున్న సత్త. ఇది ఇక్కడ అంతర్లయన (involved) స్థితిలో ఉంటే, వీటిని వికసింప జేయాల్సి ఉంటుంది. అవి ఆవృతాలై ఉంటే వాటిని వ్యక్తం చేయాల్సి ఉంటుంది.

భౌతికతత్త్వమైన, ప్రధాన నిర్ధారకమైన పురుష-ప్రకృతుల సంబంధాల భూమిక ఒకటి ఉంది. అనగా స్థూల భౌతిక సత్తకు సంబంధించిన ఒక లోకం ఉంది. అట్లాగే, సరిగా దానికి పైన మరొక లోకం ఉంది. దాన్లో భౌతికతత్త్వం సర్వోపరి కాదు, ప్రాణశక్తి, ప్రధాన నిర్ధారకరూపంలో దాని (భౌతికతత్త్వ) స్థానాన్ని ఆక్రమిస్తుంది. ఈ లోకంలో పదార్థాల రూపాలు జీవనస్థితుల్ని నిర్ధారించలేవు. జీవితమే వాటి రూపనిర్ధారణం చేస్తుంది. కనుకనే, ఇక్కడ రూపాలు భౌతికప్ర పంచ రూపాలకంటె అత్యంత స్వతంత్రాలు, తరళాలు (fluids) వ్యాప

కరూపంలో, మన భావనల దృష్టితో అద్భుతమైన పరివర్తన స్వభావం గలవి. ఈ ప్రాణశక్తి నిశ్చేతనమైన జడశక్తి కాదు. తన అతి నిమ్న క్రియల్ని వదిలి, ఇతర క్రియల్లో ఇది మూలపదార్థగతమైన అవచేతన శక్తి. ఆ సచేతన శక్తి, రూపసృష్టికి తోడ్పడుతుంది. కానీ, ఇంతకంటే ఎంతో ఎక్కువ మూలరూపంలో ఉపభోగం, అధికారలాభం, స్వీయ సక్రియ ఆవేశం యొక్క పూర్తికోసమే, సహాయాన్ని అందిస్తుంది. కను కనే, ఇచ్ఛ, ఆవేశంయొక్క సంతోషమే, కేవల ప్రాణిక సత్తకు సంబం ధించిన ఈ లోకానికి, ఆత్మ, తత్ ప్రకృతి సంబంధాల ఈ భూమి కకూ మొదటి నియమము. ఈ లోకంలో ప్రాణశక్తి, మన స్థూల జీవితంకంటె, ఎంతో ఎక్కువ స్వాతంత్ర్యంతో సామర్థ్యంతో తన క్రీడ సాగిస్తుంది. దీన్ని కామనాలోక మనవచ్చు. ఎందుకంటే, కామనే దాని ప్రధాన లక్షణం. స్థూలశరీరం బద్ధమై ఉన్నట్లు కనిపించినట్లుగా, మార్పు చెందని ఒకే నియమానికి బద్ధమై లేదు. విశేషించి, ఇది తన స్థితిలో అనేకవిధాలైన మార్పులు తీసుకొనివస్తుంది, అనేక ఉపభూమి కలకు స్థానమిస్తుంది. ఆ ఉపభూమికలు, ఒకవైపు భౌతిక సత్తను స్పృశించే, భూమికలతో, ఆ సత్తతో కలిసిపోయాయా అన్నట్లు ఆరంభ మైతే, మరోవైపు, ప్రాణశక్తి శిఖరంపైన శుద్ధ మానసికమైన, చైత్యా సంబంధులైన స్తరాల్ని స్పృశించే, వాటిలో కలిసిమెలిసిపోయే భూమి కల వరకు చేరుతాయి. ఎందుకంటే, ప్రకృతిలో సత్తాగతమైన అనంత క్రమ పరంపరలో, మధ్యమధ్యాదూకి దాటవలసిన ఏవో కొన్ని వెడ ల్పైన అగడ్తలూ లేవు, ఎగుడు దిగుడైన అంతరాళమూ లేదు. ఒక భూమిక, మరో భూమికలో కలిసిపోయి ఉంటుంది. సమస్త క్రమపరం పరలో ఒక సాతత్యం ఉంది. ప్రకృతిగతమైన విభిన్న అనుభవాల్ని పొందే శక్తి, ఈ సాతత్యంలోనుంచి క్రమాల్ని (orderings), నిశ్చిత భూమికల్నీ, విస్పష్ట స్తరాల్నీ సృజిస్తుంది. వాటిద్వారా ఆత్మ, ప్రపంచ జీవితానికి సంబంధించిన స్వీయ శక్యతల్ని (potentialities) అనేక రూపాల్లో తెలుసుకొని, వాటిని సంపాదిస్తుంది. ఎందుకంటే, ఏదోవిధ మైన ఉపభోగమే కామనయొక్క సంపూర్ణ లక్ష్యమై ఉంటుంది. కామ నామయ లోకానికిసైతం ఇదే ప్రవృత్తి ఉండాలి. కానీ, ఎక్కడైనా ఆత్మ, స్వతంత్రమై ఉండదు, — కామనకు లోబడినపుడు ఇది, స్వతం

గ్రంగా ఉండనేలేదు, — ఇక్కడ, దీని సమస్త అనుభవానికి సంబంధించిన భావాత్మక, అభావాత్మక రూపాలు ఉండాలి. ఈ కారణంచేతనే, ఈ జగత్తు, సీమిత, స్థూల మనస్సుకు అచింత్యంగా (inconceivable) అనిపించే విశాల, లేక తీవ్ర, లేక సతత ఉపభోగాల (enjoyments) సంభావ్యతను మాత్రమే తనలో ధరించదు. ప్రత్యేకించి, అంతే గొప్ప కష్టాల సంభావ్యతను గూడా తనలో ధరించి ఉంటుంది. కనుక, నిష్కృతమమైన స్వర్గాలు, నరకాలు మొత్తం ఈ ప్రాణలోకంలోనే ఉన్నాయి. ఈ స్వర్గాల, నరకాల కపోలకల్పిత కథద్వారా, కల్పన ద్వారా, మానవ మనస్సు అతి ప్రాచీన యుగాలనుంచి తనను ప్రలోభితం (lured), సంత్రస్తం (terrified) చేసుకొన్నది. నిస్సందేహంగా, మానవ కల్పనలన్నీ, ఒకానొక సత్యవస్తువుతో, వాస్తవిక సంభావ్యతతో సంబంధం కలిగిఉన్నాయి. కానీ, అవి స్వయం, సర్వథా అపరిశుద్ధ నిర్ణయాలు, లేక అత్యంత భౌతిక రూపకాల్లో ప్రకటించబడ్డాయి. కనుకనే, అతిభౌతిక సద్వస్తువుల సత్యాన్ని ప్రకటించటంలో ఉపయోగరహితాలైనాయి.

ప్రకృతి, అసంబద్ధ దృగ్విషయాల సమూహం కాదు. ప్రత్యేకించి అది, జటిలమైన ఏకత్వంతో కూడిఉంది. కనుకనే, స్థూల భౌతిక జగత్తుకూ, ఈ ప్రాణిక కామనామయ జగత్తుకూ మధ్య పూడ్చటానికి వీలులేని అగడ్త ఉండే వీలు లేదు. దీనికి విరుద్ధంగా ఇలా చెప్పవచ్చు. ఒక అర్థంలో ఈ రెండూ, ఒకటి మరొకదాన్లో ఉన్నాయి. కనీసం కొంతపరిధి వరకు పరస్పరాశ్రితాలు. నిజానికి, భౌతిక ప్రపంచం వస్తుతః, ఒక విధమైన ప్రాణలోక ప్రక్షేపం. అది (ప్రాణలోకం) దీన్ని, తన స్థితులకంటె భిన్నమైన దశల్లో, తన ఒకటి రెండు కోరికలకు మూర్తరూపం ఇవ్వటానికీ, వాటిని పూర్తిచేసుకోవటానికీ బయటికి ప్రక్షేపణం చేసింది, తననుంచి వేరుచేసుకొంది. ఆ దశలు భిన్నమవుతూగూడా, తనవే అయిన దాని అత్యంత స్థూల లాలసల యొక్క యుక్తిసంగతమైన పరిణామాలు. ఈ భూమి మీద ఉన్న జీవితం స్థూలవిశ్వంయొక్క మూలంమీద, నిశ్చేతన సత్తమీద ఈ ప్రాణలోకపు ఒత్తిడియొక్క పరిణామమే. వ్యక్తమైన మన ప్రాణిక సత్తగూడా, విశాలతరమైన, అతిగంభీరమైన ప్రాణిక సత్తయొక్క ఉపరి

తలంమీద జరిగే పరిణామం మాత్రమే. ఈ విశాలతరమైన ప్రాణిక సత్తయొక్క స్వీయ, విశేష స్థానం ప్రాణిక భూమికలో ఉంది. దీని ద్వారానే, ప్రాణలోకంతో మన సంబంధం జోడింపబడి ఉంది. ప్రాణ లోకం, మనమీద నిరంతరం సక్రియమై ఉంటుంది. భౌతిక ప్రపంచం లోని ప్రతి వస్తువు వెనకా ప్రాణలోకానికి సంబంధించిన విశిష్ట శక్తులు ఉన్నాయి. ఆ శక్తులు ఎంతదాకా ఉన్నాయంటే, అత్యంత స్థూలాలు, మూలపదార్థరూపాలైన వస్తువుల వెనకగూడా, మూల పదార్థగతాలైన ప్రాణశక్తులు, వాటిని ధరించే జీవులు ఉన్నాయి. ఆ శక్తులు, లేక జీవు లద్వారా అవి (ప్రాణలోకశక్తులు) ధరించబడుతున్నాయి. ప్రాణలోక ప్రభావాలు భౌతిక జగత్తుమీద నిరంతరం పడుతుంటాయి. ఇక్కడ తమ శక్తుల్ని, పరిణామాల్ని ఉత్పన్నం చేస్తున్నాయి. అవి తిరిగి ప్రాణలోకంలోకి పోయి, ఆ లోకంలో మార్పులు తీసుకొనివస్తాయి. మన ప్రాణభాగమూ, కామానామయమైన భాగమూ నిరంతరం ఈ ప్రాణలోక సంపర్కంలోకి వస్తున్నాయి, దీనివల్ల ప్రభావితమవుతు న్నాయి. దీనిలోగూడా, శుభకామన యొక్క కళ్యాణప్రదమైన, అశుభ కామనయొక్క అశుభప్రదమైన శక్తులు ఉన్నాయి. మనకు వీటి జ్ఞానం లేనప్పుడు, మనకు వీటితో ఏమీ సంబంధం లేనపుడు గూడా, మన మీద ఇవి పని చేస్తుంటాయి. ఈ శక్తులు కేవల ప్రవృత్తులు, నిశ్చేతన శక్తులు మాత్రం కావు. భౌతిక తత్త్వసీమల్ని వదిలి, అన్యత్ర ఇవి అవ చేతనాలుగూడా గాక, చేతనశక్తులు, సత్తలు, సజీవమైన ప్రభావాలు. మనం మన సత్తయొక్క ఉచ్చతర సత్తకు జాగృతమైనట్లుగానే, ఇవి మిత్రులనిగానీ, లేక శత్రువులనిగానీ తెలుసుకొంటాం; లేక, వాటిని మనం మన అధీనం చేసుకొనే శక్తులని తెలుసుకొంటాం. వాటిని జయించగలుగుతామనీ, అధిగమించి, వాటిని వదిలి వేస్తామని తెలుసు కొంటాం. యూరప్‌లోని గుహ్యవిద్య, ప్రత్యేకించి మధ్యయుగంలో, చాలా ఎక్కువగా ప్రాణలోక శక్తులతో, సంభావితమైన మనుష్య సంబంధ అన్వేషణలోనే నిమగ్నమైఉంది. ప్రాచ్యమైన ఇంద్రజాలం, ఆధ్యాత్మ విద్యల కొన్ని రూపాలు గూడా చాలా పెద్ద పరిమాణంలో ఈ అన్వేషణలోనే నిమగ్నమై ఉండేవి. గతకాలంలో అంధవిశ్వాసం చాలా ఎక్కువగా ఉండేది. అనగా, అజ్ఞానపూర్ణమైన, వికృతమైన

విశ్వాసాలు చాలా ఎక్కువగా వ్యాపించి ఉండేవి. వాళ్ల మిథ్యాపూర్ణమైన వ్యాఖ్యలు, అతీతంగా ఉన్న లోకనియమాల అస్పష్ట వివేచనలూ వాడుకలో ఉండేవి. అయినప్పటికీ, గతకాలపు 'అంధవిశ్వాసాల' వెనక కొన్ని సత్యాలు ఉన్నాయి. భావి విజ్ఞాన శాస్త్రం, కేవల భౌతిక జగత్తులో నిమగ్నమయ్యే తన ప్రవృత్తినుంచి ముక్తమై, ఈ సత్యాల్ని తిరిగి అన్వేషించవచ్చు. ఎందుకంటే, స్థూల భౌతిక జగత్తులో మనోమయ ప్రాణుల ఉనికి ఎంత యథార్థమో, అతిభౌతిక లోకంగూడా, అంతే వాస్తవికం.

అయితే, మనవెనక ఉన్నదానిపట్ల, నిరంతరం మనమీద ఒత్తిడి చేస్తున్నదానిపట్ల, సాధారణంగా మనం ఎందువల్ల సచేతనులమై ఉండటంలేదు? మన పొరుగున ఉండేవాని అంతర జీవితంపట్ల మనం సచేతనులం కానట్లే, దానిపట్ల సచేతనులంగా ఉండటంలేదు. పొరుగున ఉన్న అతడు, మన అంతర జీవితంలాగానే, అస్తిత్వం కలిగి ఉంటాడు, మనమీద నిరంతరం ఒక గుహ్యాప్రభావాన్ని కలిగిస్తుంటాడు, అయినప్పటికీ వానిపట్ల సచేతనులంగా ఉండలేం, — మన ఆలోచనలు, భావాలూ ఎక్కువగా మనలోకి బయటనుంచే వస్తాయి. అనగా, అవి మనతోటి మానవులనుంచీ, వ్యక్తులయొక్క, మానవజాతియొక్క సామూహిక మనస్సు — రెండింటినుంచీ వస్తాయి. మన సత్తయొక్క మహత్తర భాగాన్ని ఎందువల్ల తెలుసుకోలేక పోతున్నామో, ఆ కారణంచేతనే మన వెనక ఉన్న ప్రాణలోకాన్నీ తెలుసుకోలేకపోతున్నాం. మన సత్తాగతమైన మహత్తర భాగం మన జాగృత మనస్సుకు అవచేతనం, లేక ప్రచ్ఛన్నం. అది మన ఉత్తలీయ సత్తను నిరంతరం ప్రభావితం చేస్తూ ఉంటుంది. గుహ్య పద్ధతితో దాన్ని నిర్ధారణం కూడా చేస్తూ ఉంటుంది. సాధారణంగా, మనం మన భౌతికమైన ఇంద్రియాల్ని ఉపయోగించటమే, ప్రాణలోకాన్ని తెలుసుకొనలేక పోవటానికి కారణం. మనం, తరచుగా శరీరంలో, స్థూల ప్రాణంలో, స్థూలమనస్సులో నివసిస్తాం. కానీ, ప్రాణలోకం, తిన్నగా ఈ ఇంద్రియాల ద్వారానే, మన సంపర్కంలోకి రాదు. ఈ సంపర్కం, లేక సంబంధం, మన సత్తయొక్క అన్యకోశాలద్వారా ఏర్పడుతుంది, — ఉపనిషత్తుల్లో ఇవి కోశాలనే చెప్పబడ్డాయి, — తరువాత వచ్చిన నిర్వ

చనాల్లో వీటికి పెట్టిన పేర్లను అనుసరించి చెప్పితే, ఇది అన్య శరీరాల ద్వారా ఏర్పడుతుంది. ఆ కోశాలు, లేక శరీరాలు-మనోమయకోశం, లేక సూక్ష్మ శరీరం. దాన్లో నిజమైన మన మనోమయ పురుషుడు నివసిస్తాడు. ప్రాణమయ కోశం, లేక ప్రాణికశరీరం స్థూల, లేక అన్నమయ కోశంతో ఎక్కువ సన్నిహితంగా సంబద్ధమై ఉంది. అది, దీనితో కలిసి, మన జటిల సత్తకు సంబంధించిన స్థూల శరీరనిర్మాణం చేస్తుంది. ఈ కోశాల్లో గుప్తంగా మనలో నిరంతరం పని చేసే శక్తులూ, ఇంద్రియాలూ, సామర్థ్యాలూ ఉన్నాయి. మన స్థూలేంద్రియాలతో, స్థూలప్రాణ, మనస్సుల చక్రాల (plexuses) తో సంబద్ధమై ఉన్నాయి. వీటిపైన అఘాతాలు చేస్తాయి (impinge) ఆత్మవికాసంద్వారా మనం వీటిని తెలుసుకొంటాం, వీటిలో మనం జీవితధారణం చేస్తాం, వీటి ద్వారా, మనం ప్రాణలోకంతోనూ, అన్యలోకాలతోనూ సచేతన సంబంధాలు స్థాపించుకోగలుగుతాం. స్వయంగా భౌతిక ప్రపంచ సత్యాల, తథ్యాల, సంఘటనల అధిక సూక్ష్మానుభవం, అధిక అంతరంగజ్ఞానం పొందటం కోసం వీటినిగూడా ఉపయోగిస్తాం. మన సత్త యొక్క స్థూల బౌతికస్తరమే, ప్రస్తుతం మనకు సర్వస్వం. కానీ, పైన పేర్కొన్న ఆత్మ వికాసంద్వారా, మనం దీనికంటె భిన్నమైన ఇతర స్తరాలమీదగూడా, కొంచెం ఎక్కువ, తక్కువగా పూర్ణరూపంతో నివసించగలుగుతాం.

ప్రాణలోక విషయంలో చెప్పబడింది అవసరమైన మార్పులతో, విశ్వసత్తకు సంబంధించిన, ఇంకా ఎక్కువ ఉన్నతమైన భూమికలకు గూడా సరిపోతుంది ....ఉన్నతతమ లోకాలు అతిమానసాలు. (supramental) అవి అతిమానసానికి జెందినవి.... సచ్చిదానందతత్వ త్రయానికి జెందినవి.

మూలం: అరవిందులు

తెలుగు మూలం: జనస్వామి సుబ్రహ్మణ్య శాస్త్రి

యోగసమన్వయం

ప్రాణికముయొక్క రూపాంతీకరణం — ఆవశ్యకత I

మానవ స్వభావాన్ని కుక్కతోకతో పోల్చినట్లయితే, పదార్థాన్ని కఠినమైన గండశిలతో పోల్చవలసిందే. కాని ఈ రెండుకూడా పరిణామ క్రమములో సంభవించిన ప్రయాణ సత్రములే. కాబట్టి అవియును పరిణామ శీలములే. ఈ పరిణామము ప్రకృతి వశమున గాక యోగమార్గమున జరిగినప్పుడు అది 'రూపాంతీకరణము' అవుతుంది. ఈ ప్రక్రియయే ఈ శీర్షికకు విషయం. సంపాదకుడు

జడపదార్థము మీదా భౌతిక ప్రకృతి మీదా దైవశక్తి చేసే పనికంతకూ తప్పనిసరి అయిన సాధనం ప్రాణికం (the vital) లోని ప్రాణశక్తి (life-force). అందువల్ల ఈ ప్రాణికాన్ని రూపాంతీకరించి దైవశక్తికొక శుద్ధమయిన, పటిష్ఠమయిన సాధనంగా చేసినప్పుడే దివ్య జీవనమనేది సాధ్యమవుతుంది. అప్పడయితేనే భౌతిక ప్రకృతిని రూపాంతీకరించ గలగడం లేదా బాహ్యా జగత్తులో, దైవము తన శక్తి నంతనూ యదేచ్ఛగా ప్రయోగించి పనిచేయడం సాధ్యమవుతుంది. ఏమంటే, ఇప్పటి మన సాధనోపాయాలతో అటువంటి పనిసాధ్యం కాదు. ప్రాణమయ పురుషుడూ (vital being), మనిషిలోని ప్రాణశక్తీ దైవమునుంచి వేరుపడ్డాయి. ఆ విధంగా వేరుపడి అవి, వాటిని వశీకరిం చుకోగల, మంచిదయినా, క్షుద్రమయినా, దివ్యమయిన లేదా ఆసురికమ యిన ఏ శక్తికయినా ఒక ఉపకరణమేనని ఎప్పటికీ గుర్తుంచుకోవాలి. సాధారణంగా, ప్రాణశక్తి మానవ మనస్సు తాలూకు, మానవ జీవితపు సామన్య నిగూఢ ప్రవృత్తులను లేదా అర్ధచైతన్యవృత్తులను, దాని మామూలు భావాలను, ఆసక్తులను, గాఢాభిలాషలను, కోరికలను ఉప చరిస్తుంది. కాని, ప్రాణశక్తికి, సాధారణ పరిమితులనధిగమించడం సాధ్యమే; ఆ విధంగా అధిగమించినప్పుడు అది, దాని శక్తులకొక ప్రేర ణను, గాఢతను, ఉత్తేజాన్ని లేదా ఉన్నతిని పొందగలుగుతుంది. ఆ

శక్తులవల్ల అది, దైవశక్తులకు కాని ఆసురశక్తులకు కాని ఒక ఉపకరణం కాగలుగుతుంది; దాదాపు అయి తీరుతుంది. లేదా, ప్రకృతిలో వినిశ్చితమయిన కేంద్ర నియంత్రణ లేనట్లయితే దాని చర్య, ఈ (పరస్పర) వైరుధ్యాల సంకుల సమ్మిశ్రణమవుతుంది; లేదా నిరర్థకమయిన ఊగులాటలో ఒకప్పుడు ఒకదాన్నీ మరొకప్పుడు మరొకదాన్నీ ఉపచరిస్తుంది. అటువంటప్పుడు, మీలో గొప్ప ప్రాణశక్తి పనిచేస్తూ ఉన్నా చాలదు; దానికి ఉన్నత చైతన్యంతో సంపర్కం కలిగించాలి; దాన్ని నిజమయిన నియంత్రణలో ఉంచాలి; దైవపాలనలో ఉంచాలి. అందుకే, ఒక్కొక్కప్పుడు ప్రాణశక్తి చర్యకు తిరస్కారంకాని దూషణకాని ఎదురవుతూ ఉంటుంది. ఎందువల్లంటే దానికి చాలినంత జ్ఞానంకాని నియంత్రణకాని ఉండక, అజ్ఞానయుతమూ ఆసురికమూ అయిన ప్రవృత్తికి బద్ధమయి ఉంటుంది. కనుకనే ఊర్ధ్వమునుంచి స్ఫూర్తీ, శక్తీ రావడానికి ఉన్మీలనమై ఉండాలి. ప్రాణశక్తి దాని మట్టుకు అది ఎక్కడికీ చేర్చలేదు. అది లక్ష్యరహితమయిన రీతిలో సాగుతుంది; తరచుగా, బాధాకరమయిన, వినాశకరమయిన వలయాల్లో సాగుతూ నిటారు చరియకు సైతం తీసుకువెళ్తుంది. కారణం, దానికి సరైన మార్గదర్శకత్వం లేకపోవడం. ఉత్కృష్టమూ ఉజ్వలమూ అయిన ప్రయోజనం కోసం, దాన్ని ఉన్నత చైతన్యపు క్రియాశీలమైన శక్తితోను, దాని ద్వారా పని చేసే దైవశక్తితోను అనుసంధానం చెయ్యాలి*.

•

మనిషి మామూలు జీవితాన్ని గడిపినంత కాలం, అతనిలోని భిన్న విభాగాలన్నీ వాటి యిచ్చవచ్చిన రీతిని అభివ్యక్తపరచుకొని తృప్తినొందవచ్చు. వాటి పాపాన్ని అవి పోతాయి. కాని యోగమనేది ఒకటి ఉన్నది. దాని లక్ష్యము మామూలు మానవ క్రియాకలాపాల బదులు ఉన్నత సత్యము యొక్క ధర్మమును స్థాపించుట. దాని సమర్థతను కొనివచ్చుట. దైవశక్తికి సమర్పించుకొనుటయే దాని ప్రధాన

---

* రూపాంతీకరణం అంటే ఉన్నత చైతన్యాన్ని లేదా ప్రకృతిని మనస్సులోకీ ప్రాణికంలోకీ దేహంలోకీ తీసుకురావడం, అది కిందవాటి స్థానాన్ని ఆక్రమించడం

ప్రక్రియ. అయినప్పటికి "మేము స్వేచ్ఛాజీవులం" అని యదేచ్ఛగా ప్రవర్తించి కొన్ని అంధకారశక్తులకు లోబడిపోయి, ద్వంద్వజీవితము గడుపుట మా జన్మహక్కు అనుట మూర్ఖత్వమూ, అంధకారమూ మాత్రమే అవుతయి.

ఒక వైపున అతిమానస సాక్షాత్కారం (supramental realisation) ఉంది. కమ్ముకుంటూ అవతరించే అతిమానస దైవశక్తి ఇది; భూమిమీద ఇంతవరకు సాక్షాత్కరించని అత్యంత మహనీయ సత్యం తాలూకూ ప్రకాశమూ శక్తీ. అందుచేత, ఈ చిన్ని మానవ మనస్సూ దాని తర్కమూ వేటిని శాశ్వత సత్యాలుగా పరిగణిస్తాయో వాటికి అతీతంగా ఉండేది ఇది; దేని స్వభావాన్నీ మార్గాన్నీ ఇక్కడి వికాస ప్రక్రియనూ అది (మానవ మనస్సు) తన అసమర్థక సాధనాల ద్వారా గ్రహించడం కాని, దర్శించడం కాని చెయ్యజాలదో, శైశవ సహజమయిన (అపరిణతమయిన) తన ప్రమాణాలతో నిశ్చయించజాలదో అది. ప్రతికూలత ఎంతగా ఎదురయినప్పటికీ ఇది, శారీరక (physical) చేతనలోనూ భౌతిక (material) జీవనంలోనూ వ్యక్తం కావడానికి దిగి వస్తోంది. మరొక వైపున, నిమ్న ప్రాణప్రకృతి ఉంది; మిథ్యాహంకారం, అజ్ఞానం, అస్పష్టత మాంద్యం లేదా అసమర్థ విజృంభణ తన పెంపుకోసం నిలవడం, అవతరణకు వ్యతిరేకంగా నిలవడం, వాస్తవమయిన మరే వాస్తవాన్నీ, అతిమానస లేదా అతిమానుష చేతనకూ సృజనకుగల వాస్తవ సంభావ్యతను దేన్నీ నమ్మడానికి అంగీకరించక పోవడం, లేదా అంతకంటే అసంగతంగా — దానికి అస్తిత్వమంటూ ఉంటే — తన అల్పిష్ట ప్రమాణాలకు కట్టుబడి ఉండాలని గట్టిగా కోరడం, దాన్ని పరాస్తం చేస్తున్నట్లు కనిపించే ప్రతిదాన్నీ అత్యాశగా తేరకబుచ్చుకోడం, దైవం ఉనికిని ఒప్పుకోకపోవడం, — అదే లేక పోయినట్లయితే పని అసాధ్యమని దానికి తెలుసు కనక, — తన సొంత ఆలోచనలనూ నిర్ణయాలనూ కోరికలనూ సహజాతాలనూ బిగ్గరగా నొక్కి వక్కాణించడం, వీటిని ప్రత్యాఖ్యానించడం జరిగినట్లయితే సంశయాన్నీ నిరాకరణనూ నిందాసహితమయిన విమర్శననూ, తిరుగుబాటునూ అవ్యవస్థనూ ప్రదర్శించి ప్రతీకారానికి పూనుకోడం దీని

లక్షణాలు. ఉన్న ఈ రెండింటిలో, ప్రతి ఒక్కరూ దేన్నో ఒకదాన్ని ఎన్నుకోవలసి ఉంటుంది.

దైవసత్యావతరణకు వ్యతిరిక్తమయి ఉన్న ఈ ప్రతికూలత — అసమర్థమయిన అడ్డంకి, అవరోధం — శాశ్వతంగా ఉండేది కాదు. చివరికి ప్రతి ఒక్కరూ ఏదో ఒక వైపుకు — సత్యపక్షానికి కాని విపక్షానికి కాని — దిగి రాక తప్పదు. ఈ అపరజ్ఞానం అంటిపెట్టుకోని ఉన్నంత కాలం అతిమానసము వచ్చి స్థిరబడలేదు. ద్వంద్వ ప్రకృతితో తృప్తిపడుతూ ఉండటానికి అతిమానసానికి పొసగదు.

ప్రాణికముయొక్క రూపాంతీకరణం — దాని ఆవశ్యకత II

మన పరిణామం (evolution) జీవిని, అచేతనద్రవ్యం (inconscient matter) లోంచి అపరిపూర్ణ జ్ఞానంతో కూడిన మనఃప్రాణ దేహాలను గురించిన అజ్ఞానంలోకి తీసుకువచ్చింది; దివ్యజ్యోతి సీమలలోకి మనను నడిపించడానికి, లేవనెత్తడానికి, మనలోకి— దేహ ప్రాణాల్లోకీ మానసహృదయాల్లోకీ కూడా — ఆ జ్యోతిని తీసుకురావడానికి, దాంతో మనలను పూరించడానికి ప్రయత్నిస్తోంది. పూర్ణ రూపాంతరీకరణ మనగా దైవముతో తాదాత్మ్యము చెందుట, జీవి తాన్ని దివ్యచైతన్యంతో తాదాత్మ్యను చెందించుట.

ఇప్పటి మన శక్తుల్లో కెల్లా గొప్పది మనస్సు. ఆలోచించే మనస్సు ద్వారాను, జీవాత్మ (soul) ద్వారాను, హృదయంద్వారాను, వాటి వెనక వున్న — పరిణామంలో వికాసం చెందుతున్న — చైత్య పురుషుని (psychic being) ద్వారాను మనం వృద్ధి చెంది పరమాత్మ (spirit) ను చేరుకోవాలి. సంభవింపజేయడానికి, (దైవ) శక్తి మొదట ప్రయత్నించేది, మనస్సును స్థిరైన కేంద్రభావంమీద, విశ్వాసంమీద లేదా మనోవైఖరిమీద, స్థిరైన ఆకాంక్షమీద, హృదయ సమతౌల్యం మీద నిలపడానికీ వీటిని — మనసులోనూ, హృదయంలోనూ వీటి

భిన్నమైనవి లేదా విరుద్ధమైనవి తక్కినవి ఏవి ఉన్నప్పటికీ — తగినంత బలంగాను, నిశ్చలంగా చేయడానికి...

...కొంతకాలం తర్వాత సాధన క్రిందకు దిగిరావటం, ఆ శక్తి మన ప్రాణికస్తరములో పనిచేయటం అవసరమౌతుంది.

ఆశక్తి మానసికసత్త (mental being) లోను, ప్రకృతిలోను సంపూర్ణమయిన మార్పును తీసుకురాదు; ఈచర్య (step) తీసుకునే వరకు పూర్ణరూపాంతరీకరణం జరగడం ఇంకా తక్కువ: అదే కనక జరిగితే, సాధనలో తక్కినదంతా, అంతకన్న సురక్షితంగా, సునాయాసంగా జరుగుతుంది. కాని ప్రాణికం (vital) మనస్సుమీదా హృదయం మీదా ఎప్పుడూ ఒత్తిడి కలిగిస్తూనే ఉంది; సాధనను చెడగొడుతూ అపాయం కలిగిస్తూనే ఉంది. దాని మానాన దాన్ని మరీ ఎక్కువ కాలం వదిలి పెట్టగూడదు. ప్రాణికం తాలూకు అహంత (ego) ను, కోరికలను, దాని అలజడులను, ఉత్థాపనలను (upheavals) సంబాళించాలి; వాటిని వెంటనే వెళ్ళగొట్టలేకపోయినా, కనీసం వాటిని అదుపులో ఉంచుకొని శీఘ్రపరివర్తన, మార్పు, ఉద్దీపనం (illumination) కలిగించలేనప్పుడు, క్రమక్రమంగానే జరిపించవచ్చు. ఈపని, ప్రాణతలం మాత్రమే, ఆస్థాయికి దిగివచ్చి చెయ్యగలుగుతుంది. ప్రాణహంతే (vital ego) తన లోపాలను తాను తెలుసుకోవాలి; వాటిని తొలగించుకోడానికి సంకల్పించాలి. అది తన మిథ్యాగర్వాలను (vanities), ఆకాంక్షలను, ఇంద్రియాసక్తులను (lusts) వెంపర్లాటలను (longings), తన విద్వేషాలను, తిరుగుబాట్లను, తనలో ఉన్న తక్కిన మలిన ద్రవ్యాన్ని, అశుభ్రవర్తనలను (unclean movements) వదిలించుకోడానికి నిశ్చయించాలి. అత్యంత దుర్భరమయిన కష్టాలూ తిరుగుబాట్లూ అపాయాలూ కలిగే సమయమిది. ప్రాణికహంత తన కోరికలకు వ్యతిరేకత ఏర్పడటాన్ని గర్హిస్తుంది; నిరాశను నిరసిస్తుంది; దాని గర్వం కాని, మిథ్యాగర్వంకాని దెబ్బతిన్నట్లయితే అది నిప్పులు కక్కుతుంది. దానికి పరిశుద్ధీకరణ ప్రక్రియ నచ్చదు; ఆప్రక్రియకు వ్యతిరేకంగా సత్యాగ్రహాన్ని ప్రకటించవచ్చు కూడా. సహకరించడానికి నిరాకరించవచ్చు; తన కోరికలనూ మొగ్గులనూ సమర్థించుకోవచ్చు; అనేక రీతుల సత్యాగ్రహానికి (passive resistance) పూనుకోవచ్చు. జీవనా

నికీ సాధనకూ రెంటికీ కావలసిన ప్రాణికాధారాన్ని (vital support) ఉపసంహరించవచ్చు; మనిషిని ఆధ్యాత్మిక సాధనామార్గం నుంచి తప్పించవచ్చు. దీన్నంతనూ ఎదుర్కోవాలి; అధిగమించాలి. ఏలన మన దేవాలయాన్ని పరిశుభ్రపరచినప్పుడే మనస్వామి అందులోకి ప్రవేశించి మన ఆరాధననందుకోగలుగుతాడు.

•

అంతేకాకుండా, సార్వలౌకిక ప్రకృతి (universal nature) ప్రతిష్టంభన కూడా ఉంది. మానవుడు అజ్ఞానంలోంచి బయటపడి (జ్ఞాన) ప్రకాశంలోకి పోవడం ఆప్రకృతికి నచ్చదు. ఈఅనిష్టత ప్రబల మయి పాతప్రవృత్తులూ అవి మనఃప్రాణదేహాలమీదికి ప్రసరింపజేసిన తరంగాలూ కొనసాగాలన్న ఒత్తిడిగా రూపుదాల్చవచ్చు. పాతభావాలు, ఉద్రేకాలు, కోరికలు, అనుభూతులు, ప్రతిస్పందనలు — వాటిని వెళ్ళ గొట్టిన తరవాతా నిరాకరించిన తరవాతా కూడా — కొనసాగాలనీ, దైవానికి అర్పించిన ప్రకృతి యావత్తూ వాటిని త్రోసిపుచ్చేంత వరకు, అవి బయటనుంచి వచ్చిన సేనలాగ దండెత్తి రావాలనీ దాని (ప్రకృతి) అభిమతము.

మూలం: శ్రీఅరవిందులు

అనువాదం: పోరంకి దక్షిణామూర్తి.

ప్రధాన లోపం

సాధన కత్తిమీద సాములాంటిది. ముఖ్యంగా మానవ స్వభావాన్ని మార్చి మానవ ప్రకృతిని రూపాంతరీకరించి, నూతన మానవావతరణకు బాటవేసే ఈ యోగంలో చాలా కష్టాలను, దుర్భరమైన శత్రులను, దుస్సంఘటనలను ఎదుర్కొనవలసి వస్తుంది. వీటన్నిటికి ప్రధానమైన కారణము నిమ్న ప్రాణికము. దానిని నియమించుట, దానికి కళ్ళెము వేసి బిగించుట మొదలగు ప్రక్రియలు ఇందులోని ముఖ్యాంశములు.

సంపాదకుడు

నిమ్నప్రాణికపు విజృంభణ: సాధనలో అడుగడుగునా అడ్డు తగులుతున్న లోపం ఏదైతే ఉందో అదిప్పుడు వేరుపడి అత్యంత ప్రాముఖ్యత పొంది నిమ్నప్రాణికం (lower vital) లో కేంద్రీకృతమై తిష్ఠవేసుకొని కూర్చుంది. ఇక్కడ ప్రస్తావిస్తున్నది తుచ్ఛమైనది, మొండి దురభిమానం గలది అయిన ప్రాణమయ దైహికప్రకృతిలోని ఒకానొక విభాగాన్ని గురించి. బాహ్యవ్యక్తి చర్యలన్నీ దాని ప్రేరణలే. అతని ఆలోచనలను, సంవేదనలను, లక్షణాలను చర్యలను పరిపాలించేది కూడా అదే. మనిషిలోని ఇతర భాగాలైన ఊర్ధ్వ మనస్సు, చైత్యాత్మ, మహోన్నత ప్రాణిక ప్రకృతులను గురించి నేను చెప్పటం లేదు. ఎందుకంటే, నిమ్న ప్రాణికము ప్రకోపించినపుడు, మిగిలినవన్నీ, దానిచే — తాత్కాలికంగానైనా, పూర్తిగా కప్పబడక పోయినప్పటికీ — వెనుకకు నెట్టివేయబడతాయి. సత్యారాధన, సత్యాన్వేషణ, అంతః శత్రువులను జయించాలనే ఇచ్ఛా వంటి మంచి సుగుణాలు — ఊర్ధ్వసత్త్వాలోను, దాని ఇతర భాగాల లోను ఉన్నప్పటికీ — అవన్నీ, సమైక్యంగా, సత్ఫలితాలిచ్చేవిగా, చెడిపోకుండా ఉండేవిగా — దిగువ ప్రాణిక సత్త్వా, బాహ్యా వ్యక్తిత్వము కాంతిని స్వీకరించనంత వరకు, ఆ దిశలో మార్పునకు అంగీకరించనంతవరకూ — మనుగడ సాగించలేవు.

ఈ యోగానికి అగ్ని పరీక్ష: సాధనాక్రమంలో మానవ ప్రకృతిలోని ఈ హేయమైన భాగాలను కూడా ముందుకు తీసుకొని రాక తప్పదు.

వాటికి పరివర్తన కావాలో అక్కర్లేదో అవే నిర్ణయించుకుంటయి. నాకార్యా సఫలతకిది చాలా కీలకమైన ఘట్టము. ఈ యోగానికి గండం అనమాట. ఇది మారకపోతే దైహిక చైతన్యం, భౌతిక జీవితం కూడా మారలేవు. ఇదే జరగక పోయినట్లయితే ఇంతకు పూర్వం చేసిన సాధన వలన కలిగిన ఆత్మజ్ఞానము, అనుభూతి, ఆనందప్రజ్ఞలన్నీ దండగ. ఈ చిన్న బాహ్యా వ్యక్తిత్వం తన అస్పష్ట, పరిమిత, స్వల్ప, నికృష్ట, స్వార్థపూరిత, కపట, మూఢ మానవ చైతన్యమే కొనసాగాలని హఠం చేస్తే అది యోగమార్గాన్ని, సాధనను ఖండితంగా తిరస్కరించి నట్లే. అదివరలో విఫలమైందనుకున్న దానికి ఇంకొక కొత్త ప్రతిని చేయాలనడం నా అభిమతం కాదు. బాహ్యాప్రకృతి నియమాలలో వాస్త వికమైన మౌలిక మార్పులేమి లేకుండా పాక్షికంగా క్షణిక మాత్రపు ఆధ్యాత్మిక వికాసం వల్ల ఏమీ ప్రయోజనం లేదు. ఏ సాధకుడైనా ఈ మార్పుకు ఇష్టపడక పోయినా, తన బాహ్యా వ్యక్తిత్వపు అలవాట్లుగానీ నిమ్నప్రాణికముగానీ మారవలసిన ఆవశ్యకత ఏమీ లేదని అను కున్నా, బయటకు ఎంత గొప్పలు చెప్పుకున్నప్పటికి అతను నన్నూ, నా యోగాన్నీ అంగీకరించలేదన్న మాటే.

ఈ మార్పు సులభతరం కాదనీ దానికి తగినంత దృఢ సంకల్పం ఒక్కసారిగా కలిగేది కాదని ఒకవేళ కలిగినా నిలిపి ఉంచు కోవడం కష్టసాధ్యమనీ, నిలుపుకున్నా పాత అలవాట్ల బారినుంచి తప్పించుకోవడానికి అతను నిస్సహాయుడైనట్లు అనుకుంటాడని నాకు బాగా తెలుసు. ఇది తెలిసియే శ్రీమాత, నేనూ ఎంతో ఓర్పుతో వేచి యుండి సాధకునిలోని నిజాత్మ బహిర్గతమై, బలం పుంజుకుండేందుకు, బాహ్యాప్రకృతిలో చక్కగా పని చేయడానికి తగిన వ్యవధి ఇస్తున్నాము.

నిమ్నప్రాణికం వలన కలిగే చిక్కు: నిమ్నప్రాణికము తన పాత వ్యక్తి త్వానికి ఇప్పటికీ కట్టుబడి ఈ వెలుగుకి విముఖత చూపించడం ఒక పెద్ద చిక్కే. అది ఇంతవరకూ ఏ మహా సత్యానికిగాని, శ్రీమాతకుగానీ, నాకుగానీ సర్వసమర్పణ చేసుకోలేదు; సమర్పించుకోవాలనే సంకల్పం అసలే లేదు; సమర్పణమంటే ఏమిటో కూడా దానికి తెలియదు. నిమ్నప్రాణికం ఈ వైఖరితోనే పూర్వపు వ్యక్తిత్వాన్ని, అధః ప్రకృతి

వేషాలని సమర్థిస్తూ ఉంటుంది. అవి సన్నగిలినప్పుడల్లా వాటికి మళ్లీ ఊతనిచ్చి నిలబెట్టి తన హక్కుని వినియోగపరుస్తుంది. తన మొరటు అహంకారాన్ని, కోరికలను, సరదాలను, ఉద్రేకాలను, బలపరిచి కావాలనుకున్నప్పుడు అనుసరించటమే తన స్వేచ్ఛగా భావిస్తుంది. తన స్వభావాన్ని తను అనుసరిస్తూ ఉండాలని ఆంతరంగింకంగానూ, అనేక మాటలద్వారాను వాదిస్తుంది — తన అజ్ఞాన మానవ ప్రకృతిని, తను తానుగానే ఉండే హక్కును — మారనటువంటి తన పురా తన స్వభావం ఏదైతే ఉన్నదో, అంటే ఆ భాగంలో ఉండే అసత్యా, అజ్ఞాన, అసంబద్ధ స్వభావాన్నే అంటిపెట్టుకోవాలని చూస్తుంది. ఆ విధంగా వాదించకపోయినప్పటికీ చేతలలోను, మాటలలోను, ప్రవర్తనలోను ఈ అపరిశుద్ధ, హీనధోరణి వ్యక్తం చేసే హక్కు తనకున్నట్లు ప్రవర్తిస్తుంది. తన పాత పద్ధతులను ఆలోచనలలో, మాటలలో, స్పందనలలో సమర్థించుకుంటూ, మెరుగులు దిద్దుతూ, రంగులు పులుముతూ వాటిని ఎప్పటికీ కొనసాగించాలనుకుంటుంది. ఇదంతా బాహాటంగా ఒక ప్రతిజ్ఞగా, తిరుగుబాటుగా ప్రకటించుకుంటూ తనకెదురు చెప్పినా, వ్యతిరేకంగా చేసినా అదంతా తప్పు, అన్యాయం, అక్రమం అని నిందిస్తూ, ఒక్కొక్కసారి ఆత్మవంచన అనే ముసుగుని, బూటక వేషాలనీ వేసుకుంటూ ఒకటిచెప్పి మరొకటి చేస్తూ కాలక్షేపం చేస్తుంది. మరిఒకప్పుడు తనకుతానే నమ్మపలుకుకుంటూ ఇదంతా యోగ మార్గంలో భాగమేనని, ఇది మాత్రమే సరైన పద్ధతి, సరైన మార్గము, అదే తనకూ ఇతరులకూకూడా మంచిదని, ఇతరులను కూడా నమ్మించటానికి ప్రయత్నిస్తుంది.

సాధకుడు ఏదోవిధంగా నిమ్నప్రాణిక జీవి చేసే సూచనలను రహస్యంగానో, బాహ్యంగానో, అతని మాటలను చేతలను ఆజ్ఞాపించే దాని వైఖరిని, దాని ధోరణిని నిరోధించకుండా ఉంటే అది అతని చర్యలనుకూడా ప్రభావితం చేస్తుంది. సాధకుడు నిక్కచ్చిగా ఉండి, శ్రీమాతతో నిష్కపటంగా ఉంటే అప్పుడు అవరోధాలేవో వాటికి మూలకారణం ఎక్కడుందో గమనించి దానిని సరిదిద్దే ప్రయత్నం చేయగలడు....

స్వభావంలో ఈ అవరోధమనేది కొన్ని ప్రత్యేక రూపాలతో ఉండటం వల్ల గందరగోళం ఏర్పడి పరివర్తనా కార్యం కష్టమవుతుంది. ఈ ప్రత్యేక రూపాలన్నీ కొద్దిగానో గొప్పగానో అందర్లోనూ ఉండేవే కాబట్టి వీటిని పరిశీలించి స్పష్టంగా కనపడేటట్లు చేయవచ్చు.

1 ఈ అల్ప ప్రాణికజీవికుండే డంబాచారము, దర్పము, అతిశయించిన రాజసిక ప్రకోపము ఎవరిలో దృఢమై ఉంటాయో వారిలో ప్రాణికశక్తి వికృతరూపాన్ని పొంది మనిషిమీద పెత్తనం చెలాయిస్తుంది. దీనితోబాటు ఆత్మాభిమానం పెచ్చుపెరిగి తనకొక ప్రశస్తి గావాలనుకొంటూ ఏదో విధంగా తన స్థానాన్ని, పలుకుబడిని నిలబెట్టుకుంటూ ఇతరులను ప్రభావితంచేస్తూ, సహాయం చేస్తున్నట్లు, నియమించుతున్నట్లు నటిస్తూ తాను మహాసాధకుడై విజ్ఞానవంతుడైనట్లు, నిగూఢ శక్తులు కలిగినట్లు ప్రవర్తిస్తాడు. నిజానికి ఉత్తమ ప్రాణికజీవి సహితం తన శక్తిసామర్థ్యాలు దివ్యశక్తినుంచి వచ్చాయి కనుక వాటిని ఆ దివ్యశక్తికే అర్పిస్తూ తను మాత్రం శ్రీమాత ఉపకరణంగా ఆమె ఆదేశానుసారం వాటిని వాడవలసి ఉంటుంది. అటువంటి ఈ శక్తులు నిమ్నప్రాణికంలోకి, బాహ్య వ్యక్తిత్వంలోకి, సరఫరా అయిన హీన, క్షుద్ర రూపాలైనప్పుడు అవి సత్యదూరాలై, అసంబద్ధంగా, వికారంగా తయారవటమే కాకుండా దుర్మార్గంగా స్వల్ప పరిధిలో హానికరమౌతాయి. అది జరిగినపుడు వారి సాధనంతా దుష్టశక్తుల పాలుచేయటానికి, చేసే పనులన్నిటినీ వాటి ప్రభావంలో ఉంచటానికి అంతకంటే మంచిమార్గం వేరే ఉండదు. అందరి స్వభావాల్లో ఈ డాబు, దర్పం, రాజసిక ఉద్రేకము మొదలైన ప్రాణిక దోషాలు కొద్ది కొద్దిగా ఉండేవే. అవి ఇంకొక వేషంలో ఉన్నాకూడా నిజంగా ఆధ్యాత్మికమైన మార్పు కావాలనుకునే వారికి పెద్ద లోపాలే అవుతాయి.

2 అవిధేయత, క్రమశిక్షణా రాహిత్యం: మనిషిలోని అధోభాగానికి ఒక పద్ధతికానీ క్రమశిక్షణగానీ ఉండవు. తన పంతమే నెగ్గాలని, తన ఇష్టానికి వ్యతిరేకమైన ఏ నియమాలు, కట్టుబాట్లు అనుసరించగూడదనే విశృంఖలత్వం దానిది. ఉన్నత ప్రాణికం వ్యక్తిని సంస్కారపరచి జ్ఞానాన్ని కలిగించాలని చేసే ప్రయత్నాలకు మొదటినుంచి ఇది అడ్డుతగులుతూనే ఉంటుంది. ఇటువంటి అవిధేయత, విశృంఖలత్వం

అనే అలవాటు ఎంత దృఢంగా ఉంటుందంటే అది ఆలోచించాల్సిన అవసరం కూడా లేకుండా ఏ సూచన వచ్చినా ఆ క్షణమే, నిరాటంకంగా సహజ సిద్ధంగా ప్రతిఘటిస్తుంది. అందువల్ల శ్రీమాతకు విధేయత ను ప్రకటిస్తూ వాగ్దానాలు చేస్తూ ఉండికూడా కార్యాచరణకి వచ్చేసరికి అందుకు పూర్తి వ్యతిరేకంగా వ్యవహరిస్తారు.

3 బూటకపు మాటలు, అసత్య భాషణలు: నిమ్నప్రకృతికిదొక హానికరమైన దురభ్యాసము. సూటిగా, సరళంగా ఉండలేని వారు శ్రీమాత సహాయాన్ని అందుకోలేరు. వారంతట వారే దాన్ని తిప్పి పంపేస్తారు. వారు మారనంతకాలం అతిమానస జ్యోతి, దివ్యసత్యం దిగివచ్చినాకూడా నిమ్నప్రాణికములోకి, దైహిక ప్రకృతిలోకి వస్తాయని ఆశించకూడదు. వారు తయారు చేసుకున్న బురదగుంటలో అతుక్కొని అక్కడే ఉంటారు. ఈ విధమైన అలవాటున్న వారు తమ చైతన్యాన్ని మబ్బు క్రమ్మినట్లు మసగబారించుకోవటంవల్ల తాము మాటలాడే దానిలోగాని చేసే పనిలోగాని ఉండే అసత్య ధోరణిని గమనించలేరు. అయితే చేసే పనులను మాటలను సరిపెట్టుకోటానికి ఈ చిన్న కారణం సరిపోదు.

4 తమను తాము సమర్ధించుకొనుట: ఇది చాలా హానికరమైన అలవాటు. సాధకునిలో ఈ అలవాటు స్థిరపడినప్పుడు ఆ భాగంలో సరైన చైతన్యం, సక్రమమైన చర్య కలిగేటట్లు చేయడం అసాధ్యం. అడుగడుగునా తనను తాను సమర్ధించుకోవటమే అతని పని. తన ఊహాని, తన స్థితిగతులను, తను చేయవలసిన పనిని చూసుకోటానికే అతని మనస్సు ఆత్రపడుతుంది. అందుకోసం ఎటువంటి వాదనకైనా సిద్ధపడతాడు. ఒక్కొక్కసారి మరీ తెలివితక్కువగా, మోటుగా మొండిగా వాదిస్తూ అంతకుముందు ఖండించిన విషయానికి పరస్పర విరుద్ధంగా మాట్లాడటానికి కూడా వెనుతీయకుండా ఏదో రకంగా మిథ్యావాదంతోనూ, కుంటిసాకుతోనూ సమర్ధించుకుంటారు. అది సాధారణంగా జరిగే దుర్వినియోగమే, అయితే ఆలోచించే మనస్సు దుర్వినియోగం చేయటం జరుగుతుంది. అది మితిమీరి వ్యక్తిలో ఉన్నంతకాలం సత్యాన్ని దర్శించలేరు. సత్యమార్గంలో జీవించలేరు.

మానవ ప్రకృతి వల్ల కలిగే కష్టాలేమైనప్పటికీ, వాటిని ఎదుర్కోటంలో ఎంత సమయం గడిచినా, అది ఎంత బాధాకరమైనా అవి సత్యానికి ఎదురు నిలిచి ఎక్కువ కాలం మనలేవు. ఈ అధ్ భాగాలలో సరైన వైఖరి, అసలు సిసలైన ఉత్సాహం, ప్రయత్నం కావాలి. అయితే ఆత్మగౌరవమనుకుంటూ తన స్వీయ సంకల్పం వల్లనూ, తామసిక మాంద్యత వల్లనూ దివ్యజ్యోతిని చూడక కళ్ళు మూసుకొని, హృదయాన్ని రాయిచేసుకొని ఉండేటట్లైతే మాత్రం ఎవరూ సహాయం చేయలేరు. దైవసంబంధమైన మార్పు కలగాలంటే వ్యక్తి దానికి సంపూర్ణంగా అంగీకరించాలి. ఆ పూర్తి అంగీకారంతో సమగ్రమైన సమర్పణ జరుగుతుంది. నిమ్నప్రాణికమైన అంగీకృతి కేవలం మనస్సుతో అనుకోటంవల్లగానీ, తాత్కాలిక ఆవేశంతోకానీ జరుగకూడదు. అది సర్వదా కట్టుబడి ఉండే వైఖరిగా పట్టుదలతో విడువకుండా కొనసాగించే చర్యకావాలి.

•

ప్రతిచిన్న విషయానికి దైవం కోసం ఆకాంక్షించటం, మార్గాన్వేషణలో దివ్యజ్యోతి యొక్క వెలుగును కోరడం, దైవం కోసం సర్వ సమర్పణ కావిస్తున్న ఒక అనుభూతి పొందడం, నడిపించే బాధ్యత ఆ దైవందే అనుకోవడం ద్వారా నిమ్నప్రాణికం దివ్యచైతన్యాన్ని పొంది నట్లు వెల్లడి అవుతుంది. ఇది ఇక ప్రతి చిన్న ఆవేశాన్ని, ప్రేరణను, అనుభూతిని, చర్యను నియంత్రణ చేయగలదు. వీటిలో పరివర్తన కలిగి నప్పుడు రూపాంతీకరణం కోసం ఈశ్వరార్పణ చేయగలదు.

మూలం: శ్రీఅరవిందులు

అనువాదం: అమరవాది వేంకటరామ శాస్త్రి,

అమరవాది ప్రభావతి

వాంఛలను అణచి వేయుటయా అనుభవించుటయా?

వాంఛలను తీర్చటం వలన ప్రాణిక సత్తాకు తాత్కాలిక ఉప శమనము కలుగవచ్చునేమో గాని వాంఛమట్టుకు చావదు. అది మళ్లీ మళ్లీ మనని పీక్కొని తింటూనే ఉంటుంది. ఊరికే పైకి మట్టుకు అణగ ద్రొక్కేసాములే అని గొప్పగా చెప్పుకుంటూ లోలోపల పోషిస్తూపోతే ప్రయోజనముండదు. అట్లాగని వాంఛలను బాహ్యాములో బుజ్జగించు కుంటూ పోతే సమస్య అసలే పరిష్కారముకాదు. దృఢసంకల్పం వలన వాంఛలను నిర్మూలించటం సాధ్యమే. అయితే నిగ్రహం కేవలం బలవం తపు అణచివేత గాక బాహ్యాభ్యంతరాల నిరాకరణమై యుండవలెను.

*

ప్రాణికేచ్ఛను తీర్చుకుంటూ పోతే అది పెరిగి పెద్దదై బ్రహ్మ రాక్షసి అవుతుందేకాని ఏమాత్రం తృప్తి చెందదు. రాగద్వేషాలను చేత ననుండి పూర్తిగా బహిష్కరించటం కంటె వేరే మార్గం లేదు.

*

వాంఛను అణగద్రొక్కటమే కాకుండా దానియెడల రాగాను బంధాన్ని కూడా సడలించాలి. అణచివేతకి (నిగ్రహము) ఆత్మ- ఆధి పత్యానికి (సంయమము) భేదమున్నది. అది ఏమనగా, "నేను కోరికలు కోరకుండా వుండలేను., అయినప్పటికి నేను నా కోరికలను తృప్తి పర చకుండా వుండగలను" అని అంటుంది "నిగ్రహం". "సంయమము" మాత్రము "నేను కోరికను మరియు దాని యొక్క అనుభవాన్ని కూడా నిరాకరించచగలను" అని అంటుంది.

*

నిగ్రహము అంటే కోరిక వేగాన్ని తాత్కాలికంగా నిలిపి వేయుట traffic stop కు మల్లే. అయితే మళ్లీ తలెత్తేందుకు అది పొంచి వుంటుంది. దాన్ని తిరస్కరించి, బహిష్కరించి దాంతో పూర్తిగా తెగ తెంపులు చేసుకోవాలి.

మూలం: శ్రీఅరవిందులు

అనువాదకులు: కె. ఎస్. భాస్కరరావు

ప్రాణిక స్పందనాలపై విజయము — I

నీవు శాంతిని పొందినట్లయితే, ప్రాణకోశాన్ని పరిశుద్ధం చేయడం సులభ సాధ్యమవుతుంది. నీవు నీ ప్రాణకోశాన్నే శుభ్రపరచు కొంటూ ఇంకేమీ చేయకుండా ఉంటే, నీ సాధన కుంటుబడుతుంది. ఎందుచేతనంటే ప్రాణకోశం వందమాట్లు పంకిలమవుతే వందసార్లు శుభ్రం చేసుకోవాల్సి ఉంటుంది. కాని శాంతి అట్లాగాదు. అది చాలా పునీతమైనది. అందుకని శాంతిని పొందటమే సరియైన విధానం. అప్పుడే నీవు నీ లక్ష్యాన్ని సాధించుకోగలుగుతావు. అటులగాక ప్రాణ కోశంలోని మాలిన్యం కోసం మాత్రమే వెదకటం, దానిని వదిలించు కోవటమనేది చాలా చచ్చు పద్ధతి.

*

మొదట శాంతిని హృదయ కేంద్రంలోకి, నాభిస్థానం వరకూ నువ్వు తీసుకొని రావాలి. అప్పుడది అంతరంగాన్ని స్థిరపరుస్తుంది — అది పూర్తిగా కాకపోవచ్చు. ఈ యోగంలో ఆకాంక్ష, దృఢమైన, నిశ్చల మైన సంకల్పం తప్ప వేరే పద్ధతి ఏమీ లేదు. నీవు నీ ప్రాణకోశంలోని ఏ విభాగాలలో శాంతిని కోరుకొంటున్నావో ఆ విభాగాలలో మొండి గావున్న ఉద్వేగ ప్రాణికం (emotional vital) ఉన్నత ప్రాణికాలను (higher vital) నిరాకరించవలసి వుంటుంది. అదే సరియైన పద్ధతి — ఉన్నత చేతనకు చెందిన శాంతిని నిలుపుకోవటం; అప్పుడు ప్రాణ కోశంలో ఏ అలజడి కలిగినా అది కేవలం ఉపరితలం పైన మాత్రమే వుంటుంది. అప్పుడు ప్రాతిపదిక కదిలిపోకుండా, మహాశక్తి అవత రించి నిజమైన ప్రాణసత్తను .(vital) విముక్తపరచే వరకు స్థిరంగా నిలిచి ఉంటుంది.

*

అందరి మానవులలోను వుండే రుగ్మత — అశాంతి, వాంఛ, ఆతురత, నిరాశా నిస్పృహలకు లోను కావటం, అస్థిరత. వాటినుండి దూరంగా నిలిచి ఉండు. నీపైన అధికారం చెలాయించటానికి నిన్ను కదలించటానికి దానికి ఏ మాత్రం అవకాశం యివ్వకు. ప్రాణ కోశంలో ఉపయోగించుకోవలసిన భాగం ఒకటున్నది. — దివ్యోన్నత

విషయాలకు తీవ్ర భావోద్వేగంతో స్పందిస్తూ, మహనీయ ప్రేమాభక్తి పారవశ్యతలతో, దానిని దృఢతరం చేసుకో; నీలోని చైత్యపురుష సత్త పైన, పైనుండి అవతరించే శాంతి విశాల భావాలపైన దానిని ఆధారపడనీ.

ఆంగ్లమూలం: శ్రీఅరవిందులు
అనువాదం: కె. యస్. భాస్కరరావు

ప్రాణిక స్పందనాలపై విజయము II

నిజమైన ఆధ్యాత్మిక చేతనకు మూలాధారం సమత కలిగి ఉండడమే. ప్రాణిక వేధింపులకు లోనై మనో వాక్కర్మలలో ఉద్రిక్తుడైన సాధకుడు సాధనా మార్గ భ్రష్టుడై సమత్వాన్ని కోల్పోతాడు. సమత, సహనం ఒకటి కాదు. అయినప్పటికీ స్థిరమైన సమత మానవుని సహనశీలతను, ఓర్పును తీవ్రంగా, అపరిమితంగా కూడ, విస్తరింప జేస్తుందనేది నిస్సంశయం.

సమత అంటే ప్రశాంతం, నెమ్మదిగా ఉండటం — సుస్థిరమైన మనస్సు, సుస్థిరమైన ప్రాణికము, ఏవిధమైన సంఘటనల వల్లగాని, ఎవ్వరైనా ఏదైనా అనినగాని, చేసినాగాని వాటిని పట్టించుకోకుండా ఉండటం. ఇతరుల మాటల, చేతల పట్ల నీ వ్యక్తిత్వ వికృతాల నుండి విడిపోయి, నీవు వాటిని తిన్నగా చూడగలిగి ఉండాలి. వాటి వెనుక ఉన్నది ఏమిటో, అవి ఎందుకు జరుగుతుంటాయో, వాటి వల్ల నీవు నేర్చుకోవలసిందేమిటో, నీలో దేని వైపు అవి గురిపెట్టబడినవో, అదేమిటో, వాటివల్ల నీకు కలిగే అంతః లాభమేమిటో, వాటి ద్వారా సాధనలో ఏ అభివృద్ధిని నీవు పొందగలవో — వీటన్నిటిని అర్థం చేసుకోవటానికి ప్రయత్నించు. అంటే దానర్థం నీపైన నీవే విజయం సాధించుకోవటం. నీలోని ప్రాణకోశ చర్యలైన క్రోధం, అభిమానం, దౌర్బల్యం, గర్వం, అంతేకాక కోరిక వగైరా — వీటిని జయించటం. వీటి వల్ల భావోద్వేగానికి అలజడికి లోనుకాకూడదు. నీలోని

శాంతికి భంగం వాటిల్లరాదు; వీటి విజృంభణ, ప్రోద్బలం చేత నీవు మాట్లాడరాదు, పనిచేయకూడదు. ఎల్లప్పుడూ నీలోని ఆత్మ ప్రశాంతతతో, నెమ్మదితో మాట్లాడాలి, పనిచేయాలి. అయితే ఇటువంటి సమతను పరిపూర్ణంగా సాధించడం మాటలు కాదు — ఎల్లప్పుడూ అధికాధికంగా ప్రయత్నిస్తూండాలి. లోని ఆత్మ స్థితికి, బాహ్యా చర్యలకు దానినే ఆధారం చేసుకోవాలి.

పరిపూర్ణ సమత స్థిరపడటానికి చాలా కాలం పట్టవచ్చు. అది మూడు విషయాలపైన ఆధారపడి ఉంది — ఆత్మ సమర్పణ ద్వారా ఆత్మ భగవంతుడికి నివేదన కావటం, పైనుండి ఆధ్యాత్మిక శాంతి, నిశ్చలత అవతరించటం, సమతకు విరుద్ధమైన సమస్త అహం భావపూరితమైన, రాజసికమైన, తదితరమైన భావాలన్నిటిని నిదానంగా నిరంతరంగా తిరస్కరించటం.

*

అందుకు మొదటి మెట్టు మనలోని భావోద్వేగాలను, ప్రాణిక సత్తను జయించటమే. మన స్వభావానికి చెందిన ఈ విభాగాలలోని సమత — పవిత్రీకరణం, స్వేచ్ఛగా ఉండటం ద్వారా ప్రాప్తిస్తుంది. సమతయే ఆధ్యాత్మికతకు చిహ్నమని మనం చెప్పవచ్చు. ప్రాణ కోశానికి చెందిన వాంఛాప్రేరణ ఆధిక్యం నుండి, కామోద్రేకాలు తుఫానులా చెలరేగి ఆత్మను ముట్టడించి ఆక్రమించటం నుండి విముక్తి చెందాలంటే ప్రశాంతమైన సమహృదయాన్ని, విశ్వాత్మ విశాల సమదృక్పథ పాలితమైన జీవన నియమాన్ని కలిగి ఉండటమే. జీవన నియమం, ప్రాణతత్వం దానికి చెందిన దాస్య శృంఖలం అయిన ప్రాణమునకు చెందిన అపవిత్రతయే కోరిక. స్వేచ్ఛ పొందిన ప్రాణికము అంటే ఎటువంటి వాంఛా లేక బాహ్యా విషయాలను ఎదుర్కొంటూ వాటికి సమత్వంతో ప్రతి స్పందిస్తూండే ప్రసన్నమై సంతుష్టి వహించిన జీవ చేతనయే; విముక్తమై, ఉన్నతంగా ఉద్ధరింపబడినదై, యిష్టాయిష్టాలకు అతీతమై, బాధానందాల వాంఛాప్రేరణలకు విముఖమై, మనోహర ప్రియ విషయాసక్తిచే ఉద్రిక్తం కాక, అప్రియ అసహ్యాకర విషయ బాధితం కాక, తాను ఎన్నుకొని వాంఛించే విషయేంద్రియ స్పర్శలను రాగబంధంతో పట్టుకు వ్రేలాడక, తనకు ప్రతికూల విషయాలను దౌర్జన్యంతో

త్రిప్పికొట్టక, అనుభూతి విలువలకు ప్రాధాన్యం యిచ్చే మహత్తర విధానానికి ఉన్మీలనమై ఉంటుంది. బెదరింపుతోగాని అభినందనలతో గాని జగత్తు నుండి ప్రాప్తించే దానిని అంతటిని తేజోమయ ప్రశాంతా నంద పారవశ్య స్పర్శ కలిగిన లేదా పరివర్తన చెందిన హృదయం, హేతువులకు లేదా ఉన్నత ధర్మాల వైపుకు మళ్లిస్తుంది. ఆ విధంగా ప్రశాంతమై, ఆత్మపాలితమై, మనలో అగాధమై, అతిసూక్ష్మమైన ఆత్మపై తన సొంత ప్రభుతనాపాదించడానికిగాను ఇక్కపై ఎంత మాత్రమూ ప్రయత్నింపక ఉంటూ, ఈ జీవచేతనయే ఆధ్యాత్మీకరణానికి లోనై, ప్రాపంచిక విషయాలతో దివ్యతరంగా వ్యవహరించే ఆత్మకు స్పష్టమైన ఉదాత్తమైన ఉపకరణంగా పని చేస్తుంది. ఇక్కడ ప్రాణస్పందనను దానికి చెందిన, సహజమైన ప్రయోజనాలను, చర్యలను నిరసించే సన్యాసిగా హతమార్చడమనే ప్రశ్న ఉదయించదు, కాని దానిని రూపాంతరీకరణం చేయటం జరుగుతుంది. ప్రాణికము యొక్క ధర్మము ఆనందమే, అది యథార్థమైన ఆనంద పారవశ్యమే. అంతర్ముఖమైన ఆధ్యాత్మికానంద పారవశ్యమే. ఆ ఆనందం, మన ప్రాణకోశానికి, భావోద్వేగానికి, మానసికానికి చెందిన పాక్షికమైన బాధితమైన సుఖం వంటిది కాదు. భౌతిక మనస్సు అత్యధికంగా ఆక్రమించడంతో అవి ప్రస్తుతం భ్రష్టమై ఉన్నవి. ఆ దివ్య ఆనందం విశ్వజనీనమూ ప్రగాఢమూ అయి ఉంటుంది, ప్రశాంత సచ్చిదానంద పారవశ్యంలో కేంద్రీకృతమైన రాశీభూత ఆధ్యాత్మికానంద పారవశ్యమే....

అదేవిధంగా మమతానురాగాల ఝంఝూమారుత విజృంభణం నుండి విముక్తమైన హృదయమే స్వేచ్ఛాహృదయం. దుఃఖం, క్రోధం, ద్వేషం, భయం, పక్షపాతంతో కూడుకున్న ప్రేమ, సుఖంలోని అలజడి, దుఃఖం కలిగించే బాధ ఇవన్నీ పైనబడి ముట్టడించినప్పుడు వాటి స్పర్శ, సమత వహించిన హదయాన్నుండి జారిపోయి, ఆ స్వేచ్ఛా హృదయం విశాలమై, ప్రశాంతమై, తేజోమయమై దివ్యమై ఉంటుంది. ఇవన్నీ మన నిజ ధర్మములు కావు. కాని ప్రస్తుతం అవి మన బాహ్యా మానసిక, ప్రాణిక చర్యలు — పరిసరాలతో వాటి వ్యవహారాల ఫలితంగా యేర్పడినవే. అహంభావ ప్రలోభాలకి, ప్రేరణలకు లోనై మనం పరాయి భావంతో ఒక ప్రత్యేక వ్యక్తిగా వ్యవహరిస్తూంటాం.

మన అభూతిని, ప్రత్యేక హక్కును ఈ విశ్వానికి చెందిన విలువలకు పరీక్షగా, ప్రమాణంగా చేస్తాం. ఈ అహంభావమే ఇటువంటి మతిభ్రమలకు కారణం. మనలోని ఆ భగవంతుని (Divine) తో విశ్వాత్మ భావంతో తాదాత్మ్యం చెంది జీవిస్తున్నప్పుడు, ఈ అసంపూర్ణతలు లోపాలు తొలగిపోయి అంతరాధ్యాత్మిక ప్రశాంత సమశక్తియుత ఆనందపారవశ్యంలో అంతరించిపోతాయి. ఆ ఆనందం మనలో ఎల్లప్పుడూ ఉంది. మనలోని చైత్యపురుష సత్త ఆ భగవదానందపారవశ్యానికి దాగి ఉన్న ఉపకరణమే. దాని ద్వారా బాహ్య స్పర్శలు మనలను తాకకముందే ఆనందం వాటిని రూపాంతరీకరించి వేస్తుంది. హృదయంలో సమత పొంది ఉన్నందున ఉపరితలంపైని కోరికల పుట్టయైన ప్రాణ కోశ సంకటాన్నుండి మనం తప్పించుకోగలం. ప్రగాఢమై ఉండే ఈ చైత్యసత్తాద్వారాలను తెరచి వేయగలం. చైత్యపురుష స్పందనలను వెలువరించి ఆ స్పందనలకు చెందిన యథార్థమైన దివ్యమైన విలువలను మన భావోద్వేగాలను అర్థించే దానినంతటిపైనా ఆపాదించగలం. స్వేచ్ఛాయుతమై, సుఖప్రదమై, సమభావ సమన్వితమై, సర్వాన్ని ఆలింగనం చేసుకొనే ఆధ్యాత్మికానుభూత హృదయం ఈ పూర్ణత్వము యొక్క పర్యవసానమే.

ఆంగ్లమూలం: శ్రీఅరవిందులు
అనువాదం: కె. యస్. భాస్కరరావు

ప్రాణశక్తి యొక్క రూపాంతీకరణం I

ప్రాణికి ఆధారం ప్రాణశక్తి (vital). ఆ ప్రాణశక్తి నుండి అహంకారాన్ని పొగొట్టడానికి నిశ్చలత ఒక్కటే సరిపోదు. దానితో పాటు మరొక మార్గం ఏదో ఒకటి ఉండి తీరాలి.

•

అదే చైత్య మార్గం. నిగూఢంగా దాగి ఉన్న చైత్యపురుషునికి మానసిక శక్తి తోడయినపుడు, మానసిక శక్తి చైత్యపురుష ప్రభావముతో మరింత సుసంపన్నమైనపుడు భగవదర్పణం, ప్రేమ, దైవభక్తి, ఆత్మార్పణం, శరణాగతి అనే భావాలు ఏర్పడతాయి. ఈ భావాలు బౌద్ధిక, ప్రాణిక, భౌతిక చైతన్యాలపై ప్రభావాన్ని చూపిస్తాయి. ఈ భావాలన్నీ భగవత్పరమైనవిగా రూపొందడానికి చైత్యపురుషుడు తోడ్పడుతాడు. లేదా నిర్బంధిస్తాడు.

•

ప్రాణమయ పురుషుని సమర్పణ

సర్వ సాధారణ స్వభావముతో ఉన్న ప్రాణశక్తికి లోబడకుండా ఉండాలంటే ఒకే ఒక మార్గం ఉంది. అపేక్ష, అర్హత, కోరికలు అహంకారంతో కూడుకున్నవి. ఇవన్ని ప్రాణశక్తికి సంబంధించినవి. ఇటువంటి అహంకారయుత కోరికలనన్నింటిని త్యజించాలి. అసంతృప్తికరమైన ఆలోచనలకు, కోరికలకు బదులుగా పవిత్రమైన ఆలోచనలను, ఆకాంక్షలను కలిగి ఉండాలి. కోరికలను తీర్చడమో లేక వైరాగ్య భావంతో ఏకాంతవాసమో పరిష్కారము కాదు. ప్రాణమయ పురుషుని (vital being), పరమాత్మకు అర్పించి ఏ కోరికలూ లేని ఏకాగ్ర చిత్తంతో పరమ సత్యాన్ని తెలుసుకోవాలి. ఏలన జ్యోతి ప్రకాశానందములే పరమ సత్యము యొక్క లక్షణములు. కోరికలు, అపేక్ష ఉన్న చోట ఆనందం ఉండదు.

•

నిరంతర చైత్యోన్మీలనం, భావ ప్రభావాల దృఢ పరిత్యాగం, ప్రతికూల అభిప్రాయాల నుండి ఎడబాటు, నిశ్చలత, వికాసం, శాంతి,

శ్రీమాత శక్తిలోని పవిత్రత మొదలైన గుణాలు సాధారణ బలహీనత లకు లోబడకుండా చేస్తాయి.

•

చైత్యపురుషాభివృద్ధి

వ్యక్తి క్రమ వికాసం పొందే సమయంలో సాధన వైపు దృష్టిని కేంద్రీకరించాలి. ప్రతికూల స్థితుల పరిత్యాగం వైపు దృష్టిని కేంద్రీకరించకుండా సాధనకు అనుకూలంగా ప్రయత్నం కొనసాగాలి. కోరికలను త్యజించే పద్ధతిని అనుసరిస్తూ ఉండుటకంటే సాధనకు అనుకూలమైన మార్గంలో అనుసరించడం మేలు. మానవునిలో చైత్యా పురుష ప్రభావాన్ని పెంపొందింప జేయడం, పైనుండి ఉన్నత చైత న్యాన్ని పొందడం అనేవి ముఖ్యమైనవి. చైత్యాజ్యోతి వృద్ధి చెంది స్వయం వ్యక్తమగు సందర్భంలో మంచి, చెడులను వివేచించే శక్తి ఏర్ప డుతుంది. చెడువర్తనమును కనిపెట్టి దాని స్థానంలో సద్వర్తనమును నిలుపుతుంది. ప్రక్షాళనం చేసే తీవ్ర తపస్సుకంటే ఈ పద్ధతి సుకరమై నది. ఉన్నత చైతన్యం అవరోహణ క్రమంలో అన్ని స్థాయిలలోను అనగా మానసిక, ప్రాణిక, భౌతిక స్థాయిలలో శాంతిని, పవిత్రతను కలిగిస్తుంది. అసంపూర్ణమైన బాహ్యా చైతన్యం నుండి అంతర్జీవి వేరుగా తొలగిపోతుంది. ఈ విధంగా విడిపోయిన అంతర్జీవికి ఏర్పడే ప్రశాంత తలో ఒక విధమైన శక్తి ఉద్భవిస్తుంది. శాంతికి, పవిత్రతకు ఆటంకా లుగా నిలిచే వ్యతిరేక శక్తులను ఇది అవరోధిస్తుంది. అప్పుడు అహం కారం అనేది మెల్లగానో లేక త్వరగానో, కాని తప్పనిసరిగా మాత్రం మాయమవుతుంది. రజస్సు, తమస్సు, దైవోపశక్తులుగా మారుతాయి.

•

మానవుడు సామాన్యమైన చైతన్యాన్ని కలిగి ఉండుట కంటే ఉన్నత చైతన్య వికాసాన్ని పొందటం శ్రేష్టం. పరిణామానికి ఇదే సరియైన మార్గముగా గుర్తింపబడుతుంది. సామాన్య చైతన్యాన్ని కలిగి చెడు మార్గాలను నిరసిస్తూ ఉండడం వలన సంపూర్ణ ఫలితం ఉండదు. ఈ క్రింద పేర్కొనబడిన అంశాలు గమనింప దగినవి. లేనిచో ఈ భావము దోషయుక్తంగా భావింపబడుతుంది.

మూడు అంశాలు

1. వ్యక్తిత్వ మూర్తిమత్వాలు మానవునికి ఉన్నత చైతన్య వికాసానికి తోడ్పడుతాయి. ఆ విధంగా వికాసానికి తోడ్పడని గుణాలు ఏదో ఒక నెపంతో బలహీనతలకు గురి అవుతాయి.

2. సాధారణ ప్రాణిక శక్తిని తొలగించలేము. కాని దాని గమనాలను తొలగించవచ్చు. అందులోనూ పునరుక్తి కాని సాధారణ ప్రాణ శక్తి గమనాలను తొలగించవచ్చు. ఉన్నత ప్రాణికముగా పరిణమించడానికి సాధారణ ప్రాణశక్తి అవసరం. గుణములతో బాటు దోషములున్నట్లయితేనే గుణముల వైశిష్ట్యం తెలిసినట్లుగానే సాధారణ ప్రాణికము ఉంటేనే ఉన్నత ప్రాణిక వికాసానికి భూమికగా నిలుస్తుంది. కాబట్టి ఉన్నత చైతన్యం వలన సాధారణ ప్రాణికము ఉన్నత ప్రాణికముగా పరిణామం పొందాలే కాని దానంతటదే తొలగి పోయేది కాదు.

3. ఒకవేళ సాధారణ ప్రాణికాన్ని మార్చలేక పోయినట్లయితే చైత్యసీమలో లేదా ఉన్నత చైతన్యం అనే స్థితిలోనే సంతృప్తి పొందడం అపాయకరం. అంతరంగిక ఆనందం, అనుభవాల వలన సంతృప్తి చెందడం, బాహ్య క్రియాత్మక గమనాలను యథాతథంగా కొనసాగిస్తూ వాటికెటువంటి ప్రాధాన్యం ఇవ్వకుండా వాటి వెనుక ఏవో ఒక చైత్య లేక ఆధ్యాత్మిక చైతన్యం దాగి ఉందని సమర్థిస్తూ ఉండడం అనేది దోషపూరితం.

•

చైత్యపురుషుని విముక్తి, పరమాత్మ సాక్షాత్కారం లేని వ్యక్తిలో అహంకారం తొలగిపోవడం దుర్లభం. ఈ రెండూ అత్యావసరమే. ఆత్మ చైతన్యం లేని వ్యక్తిలో అహంకారం ఏ విధంగా తొలగిపోతుంది?

•

ఒకసారి సార్వత్రిక భావం ఏర్పడిన తరువాత మానవ స్వభావంలో ప్రాణికశక్తి సంబంధమైన అహంకారానికి తావు లేదు. అప్పుడు అహంకారపు తెరలు ఛేదింపబడతాయి. ప్రాణశక్తి ప్రేరణలు ఇంకా ఎదిరిస్తూనే ఉన్నప్పటికి ఇప్పుడవి సాధకుని ఏమియు చేయ జాలవు.

మూలం: శ్రీఅరవిందులు

అనువాదం: డా. జి. అరుణా కుమారి

ప్రాణశక్తియొక్క రూపాంతీకరణం II

సాధనా క్రమములో సాధకుడు సాధారణ చైతన్యము నుండి ఉన్నత చైతన్యము వరకు పయనించి, మొదట దానిచే ప్రభావితమై, పిదప అందులోనే వసించుచు మానవ ప్రకృతిని పరివర్తింపజేసి రూపాంతరీకరించుటయే దివ్యజీవనమునకు రాజమార్గము. మధ్యమధ్యలో కిందికి దిగివచ్చుటయు, నిమ్న ప్రకృతి యొక్క సరంజామానంతను అంచెలు అంచెలుగా పైకి తరలించి సువర్ణమయము గావించుటయు చివరవరకూ జరుగుతూనే ఉంటుంది. ఈ కార్యక్రమములో ప్రాణికము (vital) చైతాత్మ (psychic), ఊర్ధ్వచేతన, పరమ సత్యము (supreme truth) ముఖ్య పాత్ర వహిస్తాయి. ఈ చిత్ర విచిత్ర గతులను గురించి ఈ శీర్షికలో చదవండి.

రెండు గమనములు: నీ మనసును తికమక పరుస్తున్న ఈ రెండు గమనములు పరస్పర విరుద్ధములుగా కనపడుచున్నప్పటికీ ఒకే చైతన్యము యొక్క ఆద్యంతములు. ఇప్పుడు ఎడమైన యీ రెండు వెల్లువలు తిరిగి ఏకమైనప్పుడే ప్రాణశక్తి తన విధులను చక్కగా నిర్వహించగలిగి సఫలీకృతమౌతుంది. అనగా మన లక్ష్యము — రూపాంతీకరణము నేరవేరుతుంది.

ఈ రెండు కొనలలోనూ ఒకటి ప్రాణ శక్త్యాంతర్గతమైన ప్రాణమయ పురుషుడు (vital being) కాగా ఊర్ధ్వ చేతనార్గంతమైన క్రీయాశీలత రెండవది. తద్వారా దివ్య సత్యము ప్రాణికమును, దాని ప్రాణశక్తిని వశపరచుకొని ఇక్కడ జరిగే మహత్కార్యమునకు ప్రయోగిస్తుంది. రెండు గమనముల ఆవశ్యకత: ఈ బంధమేర్పడుటకు ఈ రెండు గతులు అవసరమే. ఒకటి ఊర్ధ్వగతమైనది: ప్రాణికము (vital) పైకెగసి, ఊర్ధ్వ చేతనతో చేతులు కలిపి వెలుగులో నిమజ్జనమై ఊర్ధ్వ శక్తియుక్తమౌతుంది. మరియొకటి అధోముఖ గమనము. ప్రాణికము నిశ్శబ్దమై, నిశ్చలమై పరిశుద్ధమై, సాధారణ చేష్టారహితమై, పైనుంచి దిగి వచ్చే క్రియాశీల శక్తికోసం నిరీక్షిస్తూ ఉంటుంది. తచ్ఛక్తి ప్రాణికమునకు

తన నిజరూపావిష్కారము గావించి తన నిజ జ్ఞానమును, నిజశక్తిని కలుగ జేస్తుంది. అందుకనే సాధకుడు ఒక్కొక్కప్పుడు మిక్కిలి సౌఖ్య దాయకమైన మహాచైతన్యస్థాయికి ఆరోహించి, జ్యోతిస్సీమల్లోకి ప్రవేశించి, దివ్యానుభూతులను పొందుతాడు. మరికొన్ని సమయములలో అతను "మళ్లీ ప్రాణికములోకి ప్రవేశించి అందులో సాధన చేసి దివ్య చేతనను తీసుకొని రావాలి" అని అనుకొంటాడు. ఈ రెండు కదలికలు పరస్పర విరుద్ధములు కావు. పరస్పర పరిపోషకములు. ఒకదాని కొకటి అవసరము. ఊర్ధ్వగమనము వలన దివ్యశక్తి దిగి వస్తుంది. దివ్యశక్తి దిగివచ్చుట వలన ఊర్ధ్వగమనము యొక్క ఆకాంక్ష సఫలమై తీరుతుంది.

చైత్యాత్మతో అనుసంధానము:

నువ్వు నీ ప్రాణికాన్ని దాని దిగువ సానువుల నుండి పైకి తీసుకొనిపోయి చైత్యముతో (psychic) అనుసంధించినప్పుడు నీ ప్రాణ మయ సత్త్వము (vital being) ఒకటే ఆకాంక్షతోను, ఒకటే భక్తి భావము తోను పొంగి పొరలుతూ ఉంటుంది. ఎందుకంటే ఇవి చైత్యభూమిక యొక్క సహజ ధర్మములు. మరియు అది నిన్ను తన అపారమైన శక్తితో సుసంపన్నము చేస్తుంది. ఆ శక్తి క్రియాశీలము. మానవ ప్రకృతిని సూక్ష్మ స్థాయిలో మాత్రమే కాకుండా భౌతిక స్థాయి వరకు కూడా పరి వర్తింప చేయగలదు. దివ్యచైతన్యమును పృథ్వీ తత్వములోనికి సహి తము తీసుకొనిరాగల స్తోమత గలిగి యున్నది.

చైత్యాత్మను స్పర్శించుటయే గాక ఊర్ధ్వ మానసిక (higher mind) పరిష్వంగియై దాంతో రమించినప్పుడు ఇంకా ఉన్నతోన్నత జ్యోతిస్సీమలతోను జ్ఞాన విశేషములతోను సంపర్కము కలుగుతుంది.... ప్రాణికమునకు ఊర్ధ్వమానసముతో సంపర్కము ఎప్పుడైతే కలుగు తుందో అప్పుడది వివిధ రూపములలో మహత్తరమైన తేజో జ్ఞానసంప దలతో — క్రియాశీలమౌతుంది. A higher intuition and inspiration, చక్కని విచక్షణాశక్తి, దివ్యసత్యమూ, దైవేచ్ఛల పరిజ్ఞానము దాని సంబారములు. ఈ విధముగా ప్రాణికము చైత్యశక్తికి, ఊర్ధ్వమనస్సుకు విధేయమైనప్పుడు యౌగిక చైతన్యము బాహ్యారంగమునకుకూడా ప్రసారమై జీవితమును ప్రభావితము చేయగలుగుతుంది.

దైవశక్తి క్రిందికి దిగి వచ్చుట: మన లక్ష్యము దివ్యజీవనము. పృథ్విపై దివ్యజీవనమును ప్రతిష్ఠించుట. అందులకుపైన చెప్పబడిన సిద్ధులు చాలవు. ఊర్ధ్వమానస చైతన్యము తోడి సంపర్కము అవసరమేగాని సరిపోదు. ఇంకా మహోన్నతమైన భూమికలనుండి దివ్యశక్తి దిగి రావాలి. నేడు దృశ్యపరిధిలోకూడా లేని శిఖరాగ్రములనుండి ఒక మహత్తరమైన శక్తి కిందికి దిగి రావాలి. అట్లుకానిచో ఈ ఉన్నత చైతన్యము అతిమానస జ్యోతిశ్శక్తులుగా పరిణమించుట; ప్రాణికము, దాని జీవశక్తి, దివ్యశక్తి చైతన్యము యొక్క pure, wide, calm, intense మహాశక్తివంతమైన సాధనముగా పరివర్తనము జెందుట; భౌతికము కూడా దివ్యజ్యోతి యొక్క ప్రతిరూపముగాను, దివ్యచర్యకు సాధనముగాను, దివ్యసౌందర్యానందనములకు వాహికముగాను భాసించుట సాధ్యముగాదు.

మూలం: శ్రీఅరవిందులు

అనువాదం: రాయప్రోలు లక్ష్మీ నరసింహ శాస్త్రి

ప్రాణికము — సాధన

"సాధన కామ క్రోధాదులను త్రవ్వి బైటికి తీస్తుంది" అనే మాట సరికాదు. ఎందుకంటే సామాన్య మానవునిలో కూడా అతనికి తెలియకుండానే చాలా ప్రవృత్తులు దాగి వుంటయి. అతని ప్రాణిక సత్తా వాటిని దాచి పెట్టి తృప్తి పరుస్తూ వుంటుంది. ఈ తతంగమంతా మనస్సుకు తెలియకుండానే జరుగుతూ వుంటుంది. పరహితత్వము, లోకోపకారత్వము, మానవసేవ మొదలైన సాకుల క్రింద జరిగే కార్యక్రమాలన్నీ ఎక్కువగా అహంకారంతో కూడుకొన్నవే అయివుంటయి. యోగం ద్వారా యీ ముసుగు వెనుకనున్న అసలు రహస్యోద్దేశ్యాన్ని బయిటకులాగి, బహిర్గతముచేసి వదిలించుకోవాలి. రెండవది సాధారణ మానవ జీవితంలోకూడా కొన్ని విషయాలను అంతరంగంలో అణగ ద్రొక్కబడి వుండటం జరుగుతూ వుంటుంది. అవి అణగ ద్రొక్కబడి వుంటాయేకాని విసర్జించబడవు. ఎప్పుడో ఒకప్పుడు పైకి విజృంభించ వచ్చు, నాడీమండలాన్ని కలవర పెట్టే వివిధ రూపాల్లో కానీ లేక మనోప్రాణ భౌతికాలలో వ్యాధులుగా పరిణమించవచ్చు. ఇటీవలి కాలంలో ఐరోపా మనస్తత్వ శాస్త్రవేత్తల పరిశోధనల్లో యీ విషయం కనుగొనబడింది. దీనికి వాళ్లు అత్యధిక ప్రాధాన్యత యివ్వడమేగాక, దీనిని అతిశయోక్తిగా చేసి మనస్తత్వ-విశ్లేషణ (Psycho-analysis) అని పిలువబడు ఒక నూతన శాస్త్రంగా రూపుదిద్దారు. ఇక్కడకూడా సాధకుడు అణగద్రొక్కబడివున్న ప్రాణిక స్పందనలను తెలుసుకొని, వాటిని తొలగించవచ్చు. కేవలం తొలగించుట కొరకే వాటిని బయిటకు తీయాలి గాని క్రియారూపమిచ్చుటకు గాదు. యోగసాధనలో మానసికమైన లేదా నైతికమైన నిగ్రహం స్థానే ఆధ్యాత్మిక నియంత్రణం జరగాలి. ఎందుకంటే మనోనిగ్రహాము పాక్షికమైన కారణంగా — అది నిగ్రహించగలదే కాని విముక్తపరచజాలదు. ఆ పనిని చైత్య (Psychic) ఆధ్యాత్మికాలు మాత్రమే చేయగలవు. మామూలు జీవనానికి ఆధ్యాత్మిక జీవనానికి భేదము యిదే.

మూలం: శ్రీఅరవిందులు

అనువాదకులు: కె. ఎస్. భాస్కర రావు

బ్రహ్మచారి సంయమేశ్వర్.

క్రియలలో ప్రాణికము యొక్క ఆహుతి

ప్రాణసత్తాకు చెందిన సాధారణ ఉద్దేశాలు, ప్రయోజనాలు, అవసరాలు, కోరికలు, హోదా, అధికారము, పేరు ప్రతిష్టలకోసం ప్రాకులాడటం, శక్తి సామర్థ్యాలను ఉపయోగించుకోవాలనే తత్పరత — వీటి కోసమే కదా మానవులు వారి జీవితాలను సాగిస్తూ వుంటారు. వారి అర్హతను, అదృష్టాన్ని బట్టి కొంతమంది సఫలీకృతు లౌతారు. కొంతమంది వైఫల్యం జెందుతారు. ఇది వారి ప్రారబ్ధకర్మాను సారం జరుగుతుంది. యోగసాధనను చేపట్టి భగవంతునికి జీవితాన్ని నివేదన చేసుకోదలచినప్పుడు ప్రాణసత్తాకు చెందిన యీ సాధారణ ఉద్దేశాలకు ప్రయోజనాలకు స్వస్తి చెప్పాలి. వాటి స్థానే చైత్యాత్మక మైన (psychic) ఆధ్యాత్మికమైన ప్రయోజనమే, ఉద్దేశమే భాసించాలి. అయితే ప్రాణశక్తి లోపించుట వలన సాధకుడు బలహీనమై పోడు. అదివరకెంత శక్తితో పనిచేసేవాడో ఇప్పుడు కూడా అంత శక్తితోనూ పనిచేస్తాడు — తనకోసంకాక దైవంకోసం. మామూలు ప్రాణిక ప్రయోజనాలు, ప్రాణిక శక్తిలోపించినప్పుడు సాధకునికి పనిచేయడం లోని ఉత్సాహం, తత్పరత లేకపోవచ్చు. అయితే హృదయపూర్వకంగా త్రికరణశుద్ధిగా పనిచేసే సాధకునికిమట్టుకు ఇది తాత్కాలికమే కావచ్చు. తన చేతనలోని లోపాన్ని సాధకుడు గమనించి తొలగిం చాలి. అప్పుడు ఆ *దివ్య మహాశక్తి* తానుగా సాధకునిలో పనిజేస్తుంది. తన లక్ష్యసాధనకు అతని సామర్థ్యాన్ని ప్రాణశక్తి వినియోగించుకొం టుంది. నీ విషయంలో నీ చైత్యపురుమడు, మనస్సులోని ఒక విభాగం నిన్ను యోగం వైపుకు మళ్లించాయి. ముందునుంచే అవి యోగోన్ము ఖంగా ఉన్నవి. కాని నీ ప్రాణిక ప్రకృతి (vital nature) గాని కనీసం అందలి అధిక భాగం చైత్య ప్రక్రియను అనుసరించుటలేదు. అఖండ మైన ప్రాణిక నివేదనమింకను జరగలేదు.

ప్రాణికము సక్రియగా తనను తాను నివేదించుకొన్నటుల మనకి కొన్ని చిహ్నాల ద్వారా తెలుస్తుంది. "నీ సమస్తమైన జీవితము, కర్మలు శ్రీమాతవే" అనే అనుభూతి; సమర్పించుకొనుటలోను, నివే దించుకొనుటలోను ప్రాణ ప్రకృతిలో పొంగిపొరలే ఆనందము యొక్క

ప్రత్యేకానుభూతి (ఒట్టి భావమో ఆకాంక్షయో కాదు); తత్ఫలితంగా లభించు ప్రశాంతత, సంతృప్తి, ప్రసన్నత; అహంకారం మాయమగుట; కార్యాచరణమునందు తన కౌశలాన్ని దివ్య కార్యం కోసం వినియోగి స్తున్నాననే మహదానందానుభూతి.

తను ఏ పనిచేపట్టినప్పటికి దానిని దివ్యశక్తియే నడిపిస్తోంది, నిర్వహిస్తోంది అనే అనుభూతి ప్రతి క్షణము కలుగుతూనే ఉంటుంది.

అప్పుడు కష్టాలు సంభవించినప్పటికి అవి నీ మనస్సును చలింపజాలవు. నిక్కమైన నివేదనవలన, దివ్యశక్తి తన కష్టాలన్నిం టిని తొలగించివేస్తుందనే దృఢమైన విశ్వాసం ఏర్పడుతుంది. అప్పుడు దివ్యశక్తిని ఆశ్రయించడం, శరణు పొందటం జరుగుతాయి. పూర్ణమైన శ్రద్ధా విశ్వాసాలు, ఆత్మనివేదన ఉన్నప్పుడు మహాశక్తిని పొందే గ్రహణ సామర్థ్యం కూడా అధికమౌతుంది. ఎప్పుడు పని చేయవలెనో, ఎటుల చేయవలెనో అది దానంతటదే ఆటోమేటిక్‌గా జరిగిపోతుంది. పరిస్థి తులు వాటంతటవే అనుకూలిస్తయి. ఫలితాన్నిబట్టికూడా ఈ విషయం తేటతెల్లమవుతుంది. ఈ స్థాయిని చేరుకొనుటకు నిరాంతరాకాంక్ష, దివ్యవాణి నాలకించుట, ఆత్మనివేదన, తనలోను, తన మార్గంలోను ఏర్పడే విఘ్నాలను నిరాకరించే శక్తి ముఖ్యములు. మొదట్లో కష్టాలనేవి ఉంటూనే ఉంటయి. సుస్థిరమైన శ్రద్ధావిశ్వాసాలు, ఇచ్ఛ, సహనాలతో, కష్టాలను ఎదుర్కొన్నట్లయితే అవి తప్పక అంతరించి పోగలవు.

కర్మాచరణము చైత్యదృష్టితో కాకుండా ప్రాణిక దృష్టితో చేసినట్లయితే నువ్వు కర్మలలో బాహ్యాస్థమయిపోయి అంతఃస్పర్శను కోల్పోయెదవు. అటులగాక చైత్యదృష్టి లోపించకుండా వున్నట్లయితే నిన్నాశక్తియే నడిపిస్తూ పనిచేస్తున్నట్లు తెలుస్తుంది. సాధన ముందుకు సాగిపోతుంది.

మూలం: శ్రీఅరవిందులు

అనువాదం: రాయప్రోలు లక్ష్మీనరసింహ శాస్త్రి

పరమసిద్ధి యొక్క ప్రయోజనము

ఈ పరమసిద్ధిలో కఠినమైన సన్యాస వైరాగ్యానికిగాని, "నన్ను ముట్టుకోకు" అనే ఆధ్యాత్మిక అనాసక్తికిగాని, ప్రయాసతో కూడిన కఠినోగ్ర తపశ్చర్యలకుగాని, హృదయాన్ని, మనస్సును అణగ ద్రొక్కివేసే నిష్క్రియత్వానికిగాని తావులేదు. ఇది హృదయము యొక్క భావావేశాన్ని హతమార్చుటకాదు. రూపాంతరీకరించుట. మన బాహ్య ప్రకృతిలో వికృతంగాను విపరీతంగాను ద్యోతకమయ్యే లక్షణములు మన అసలు రూపాలుకావు. అయితే వాటికి అర్థము, ప్రయోజనము లేకపోలేదు. మనం దివ్య పురుషుని మూలతత్త్వాన్ని జేరుకున్నప్పుడు గాని మనకి ఆవికారాలు, వైపరీత్యాలు ఎందుకున్నయ్యో తెలియదు. ప్రేమయొక్క స్థాయి, ప్రమాణము పెరుగుతాయేగాని నిర్మూలముగావు. ప్రేమ విస్తృతమై సమస్తమైన సృష్టిని ఆవహిస్తుంది. ప్రగాఢమైన దివ్య పారవశ్యమునొందుతుంది. సమస్త రాగావేశముల స్థానములో భగవత్ప్రేమ, సర్వమానవప్రేమ, సర్వవస్తు, ప్రాణి, శక్తుల దివ్యతాదాత్మ్యత, ఒక విశాల విశ్వప్రేమ, వివిధ అనుబంధాల అనుభవ సామర్థ్యములు సిద్ధిస్తయి. క్లుప్తంగా చెప్పాల్నంటే అల్పమైన, వికృతమైన ప్రేమ అనంతమైన, దివ్యప్రేమగా పరివర్తనమవుతుంది. బాధ సమాప్తమవుతుంది. దాని స్థానములో ఒక విశ్వప్రేమ, ఒక సర్వసమానాత్మక ప్రేమా కరుణలు స్థాపింపబడతాయి. అది బాధతో కూడిన దయకాదు, అయితే పోషించు, అభివృద్ధిపరచు, ముక్తిని కలిగించు ఒక శక్తి అది. సర్వబంధ విముక్తమైన స్వతంత్ర (ముక్త) ఆత్మకు ఆగ్రహావేశములు, ద్వేషములు అసంభవములు. అయితే ప్రచండ దివ్యరుద్ర శక్తి ద్వేషక్రోధములు లేకుండా సంగరము గావించి, విధ్వంసము చేయగలదు. ఎందుకనగా సర్వకాల సర్వావస్థలయందు ఆశక్తిచే ధ్వంసము చేయబడే సమస్త భూతములు తన అంశములే, తన యొక్క వ్యక్తరూపములేనను ఎఱుక అది కలిగి వుండుటచే ఈ క్రోధ ద్వేషభరితమైన వ్యక్తుల యెడల కూడా అచంచల కరుణ అవగాహనలు కలిగి వుంటుంది. మనభావావేశ ప్రకృతి అంతయు ఈమహోత్తరమైన రూపాంతరము చెందుతుంది.

మూలం: శ్రీఅరవిందులు

అనువాదం: బ్రహ్మచారి సంయమేశ్వర్

శ్రీఅరవిందుల రచనలను చదివే విధానం

శ్రీఅరవిందుల రచనలను* చదివేవారికి నేనిచ్చే సలహా యిది. మనస్సును సాధ్యమైనంత ప్రశాంతపరచుకొని, ఒక్కొక్కసారి కొంచెం కొంచెం మాత్రమే చదవండి. దానిని వెంటనే అర్థం చేసుకోవాలని ఆరాటపడి తలలు బ్రద్దలు చేసుకోవద్దు. మనస్సును అలజడులకు, ఆలోచనలకు దూరంగా ఉంచండి. తరువాత అటుల నిశ్శబ్దపరచిన మనస్సులోనికి ఆ రచనలలో నిక్షిప్తమైన మహత్తును తిన్నగా, నిరాటంకముగా ప్రవేశించనివ్వాలి; త్వరబడి చోటు చేసుకోనివ్వాలి. అలా నిశ్శబ్ధంగా ప్రశాంతంగావున్న మనస్సులోనికి ప్రవేశించిన ఆ శక్తి నిలదొక్కుకొని తన దీప్తిని తాను వికసింపజేసి బుద్ధిని ఉజ్వలాయమానం చేయటానికి తన పని తాను చేసుకొనిపోతుంది. అంతేకాదు. అవసరమైతే, చదివిన అంశాలను అర్థం చేసుకొనటానికి అవసరమైన కొత్త జీవకణాలనుకూడా మెదడులో సృష్టిస్తుంది. అందుకని కొన్నినెలల తరువాత అదివరకు చదివిన అంశాలను మళ్ళీ చదివినట్లైతే, అందులో వెలువరించిన భావాలు మునుపటికంటే బాగా ప్రస్ఫుటమవుతాయి. ఆ భావాలతో సాన్నిహిత్యం, మచ్చిక విస్తృతమవుతుంది. కొన్ని సందర్భాలలో, ఎంతో ఆశ్చర్యంగా అవి ఇంతకు పూర్వమే పరిచయమున్న విషయాలుగాకూడా ద్యోతకమవుతవి!

ప్రతిరోజూ ఓ నిర్ణీత సమయంలో, క్రమం తప్పకుండా, కొంచెంకొంచెం చదువుట మంచిది. ఎందుకంటే నిత్యానుష్టానం వలన మెదడు యెక్క గ్రహణశీలత పెరుగుతుంది.

మూలం: శ్రీమాత

అనువాదం: అన్నవరపు ఆదిశేషయ్య

---

*శ్రీఅరవిందుల అభిభాషణలు ఉత్తుత్తి మాటల మూటలు కావు. అవి అక్షయతూణీరాలు. నమ్మకుంటే చాలు ఆ అమ్ములు పరి శ్రమ లేకుండా ప్రశాంతమందిరానికి చేరుస్తాయి. విడువక వాటిని వెన్నంటి నడవటమే మన విధి.

అనువాదకుడు